

การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี

นางสาวณิรนุช จันทรโกมล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Operational Development of Agro-tourism Extension in
Photharam District of Ratchaburi Province**

Miss Neeranoot Jankomon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม
จังหวัดราชบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวณิรนุช จันทร์โกมล

วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รชพร จันทร์สว่าง

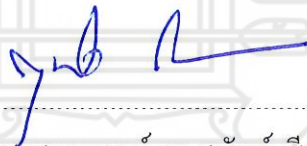
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรชนี เอมพันธุ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รชพร จันทร์สว่าง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

๒๓/๑๒/๒๕๖๕

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัย นางสาวฉวีรณัฐ จันทร์โกมล รหัสนักศึกษา 2639000278

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.รชพร จันทร์สว่าง

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 5) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 57 ราย เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย โดยใช้การสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.74 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 20.07 ปี จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.67 คน และรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ย 8,785.71 บาทต่อปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 39.10 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง อาชีพรับราชการ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 23,666 บาท 2) ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจดึงดูดนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด สำหรับการบริหารจัดการ การให้บริการ และการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับน้อย 4) ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความต้องการด้านความรู้ วิธีการถ่ายทอดความรู้ และการประชาสัมพันธ์ 5) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรให้ความรู้ด้วยวิธีการจัดทัศนศึกษาฝึกปฏิบัติ สาธิต และการบรรยายแก่สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Thesis title: Operational Development of Agro-tourism Extension in Photharam District of Ratchaburi Province

Researcher: Miss Neeranoot Jankomon; **ID:** 2639000278;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor;

(2) Dr. Rochaporn Chansawang, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) social- economic of agro-tourism stakeholders, 2) availability of agro-tourism operational components, 3) operational problems of agro-tourism extension, 4) needs related to development of an extension for agro-tourism operations, and 5) guidelines for operational development of agricultural tourism extension.

This study was a survey research. The research population was 57 members of the agro-tourism extension group, all of them were included in the study and 100 samples of the tourist visiting agro-tourism sites in Photharam District, Ratchaburi Province were selected by accidental sampling method. The data were collected by questionnaires and analyzed by descriptive statistics such as frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum values.

The research results revealed that 1) majority of agro-tourism group members were female with an average age of 50.74 years, finished upper primary education, and had average 20.07 years of farming experience. They had average 2.67 household labors and an average annual agro-tourism income of 8,785.71 baht. Most tourists were female with an average 39.10 years old, married, finished a bachelor's degree, resided in the central region, and worked in government offices with monthly income of 23,666 baht. 2) Availability of agro-tourism operating components including point of interest, management, place, and service of tourism attractions were rated at high level. 3) Problems of agro-tourism operations, point of interest was rated at lowest level, while the management, service, and place of tourism attractions were indicated at low level. 4) The needs related to an extension for development of agro-tourism operations were stated at high level of all aspects such as knowledge, knowledge transfer method, and public relations. 5) Guideline for operational development of agro-tourism extension, government and private agencies should transfer knowledge via field trip, practice, demonstration, and lecture to the agro-tourism extension group members.

Keywords: Agro-tourism, Agro-tourism operations, Agro-tourism extension needs

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภันท์ สีสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง และเอาใจใส่ดูแลในการทำวิจัย จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รชพร จันทรสว่าง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรรรชนี เอมพันธุ์ ที่ให้ความรู้และคำแนะนำทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และนักท่องเที่ยวที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ และขอขอบคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่าน ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา และมารดา รวมถึงญาติทุกท่านของผู้วิจัยที่คอยให้คำปรึกษาที่ดี ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นและมีกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

ฉัตรนุช จันทรโกมล

พฤศจิกายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	7
บริบทการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี	14
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	23
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	30
แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร	53
ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	62
ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยว เชิงเกษตร	66
ตอนที่ 5 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว	70
ตอนที่ 6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	75
ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	78
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปการวิจัย	81
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	96
ก แบบสอบถามสำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร	97
ข แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว	108
ค ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย	114
ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 เขตการปกครองอำเภอโพธาราม.....	8
ตารางที่ 2.2 พื้นที่รับผิดชอบในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งซ้าย	11
ตารางที่ 2.3 การประกอบอาชีพของประชากร	12
ตารางที่ 2.4 จำนวนประชากรและครัวเรือนรายตำบล	12
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร	54
ตารางที่ 4.2 ความถี่การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	56
ตารางที่ 4.3 จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยว และผลผลิตทาง การเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว	58
ตารางที่ 4.4 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	60
ตารางที่ 4.5 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	64
ตารางที่ 4.6 ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร	67
ตารางที่ 4.7 ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	69
ตารางที่ 4.8 ความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	70
ตารางที่ 4.9 สภาพพื้นฐานทางสังคมของนักท่องเที่ยว	71
ตารางที่ 4.10 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว	74
ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	76

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 อาณาเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี	8
ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน	40

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro - tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำกิจกรรมการเกษตรมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว ได้รับความรู้และชื่นชมทัศนียภาพที่โดดเด่น ถือเป็นกระบวนการพัฒนาชนบทที่มีการเชื่อมโยงระหว่างการเกษตรและการท่องเที่ยว ส่งผลต่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการจัดสรรผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชนบทมีลักษณะเด่นคือ การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิธีการดำรงชีวิตของเกษตรกรที่มีการผสมผสานกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนเกษตรเพื่อการเรียนรู้และศึกษาหาประสบการณ์ความรู้ในเรื่องของเกษตรกรรมได้ (ราณี อธิชัยกุล, 2556)

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตกที่มีภูมิประเทศหลากหลายเป็นดินแดนแห่งวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่กลองและสายหมอกแห่งขุนเขาตะนาวศรีมีความเป็นมาอันยาวนานและประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ ราชบุรีในปัจจุบันจึงเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลาย ที่ผสมผสานและอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและลงตัว จังหวัดราชบุรีมีสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจมากมาย ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ งานหัตถกรรมต่าง ๆ เช่น เครื่องปั้น เครื่องหล่อ เครื่องทอถัก เครื่องจักรสาน และยังมีอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่งดงาม รวมทั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จึงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญเมืองหนึ่งของภูมิภาค ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่สวยงามไม่แพ้จังหวัดท่องเที่ยวอื่น ๆ (พีรวิศ สุวรรณประภา และคณะ, 2558)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมากทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยและระหว่างประเทศ รวมทั้ง ทำให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไปโดยคำนึงถึงความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19 ได้เปลี่ยนแปลงไป 3 รูปแบบ คือ 1. เดินทางท่องเที่ยวในประเทศเป็นอันดับแรก 2. เดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว และ 3. เดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว Unseen ผู้คนไม่พลุกพล่าน อย่างไรก็ตาม

ดี หลังสถานการณ์โควิด 19 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีความท้าทายในการปรับวิถีการดำเนินธุรกิจใหม่ (new business norm) เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (บริสุทธิ แสนคำ, 2564)

สำนักงานเกษตรอำเภอโพธารามได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) ของอำเภอโพธารามเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ทำให้ทราบว่าอำเภอโพธาราม มีทรัพยากรที่เป็นต้นทุนการผลิต ที่จะขับเคลื่อนการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ภาคการเกษตร ประชาชนมีอาชีพเป็นเกษตรกรมากถึง 9,261 ครัวเรือน มีพื้นที่เพาะปลูกจำนวน 687,557 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) มีการปลูกข้าวในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง มีการปลูกพืชไร่และพืชผักชนิดต่าง ๆ มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ และเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงง่าย เหมาะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งในแต่ละปี กลับพบว่ารายได้เกษตรกรลดลง เนื่องจากเกษตรกรลดพื้นที่การเพาะปลูกข้าวเพื่อปลูกพืชไร่เชิงเดี่ยว ขาดการสร้างสรรคัวัฒนธรรมทางการค้า ที่พัฒนาไปสู่แบรนด์ที่แข่งขันได้ รูปแบบบริการยังไม่ได้พัฒนา เพื่อรองรับกลุ่มผู้ที่มีกำลังซื้อ ทำให้คุณภาพการบริการการท่องเที่ยวยังไม่โดดเด่น

จากเหตุผลและผลการสำรวจข้างต้นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการแข่งขันในภาคการท่องเที่ยวการเกษตร โดยหากยังมีการดำเนินการหรือสถานการณ์เช่นนี้ต่อไป อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่บูรณาการกับการเกษตร เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี นั้น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอโพธาราม และเพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์แก่เกษตรกรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากประเด็นความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

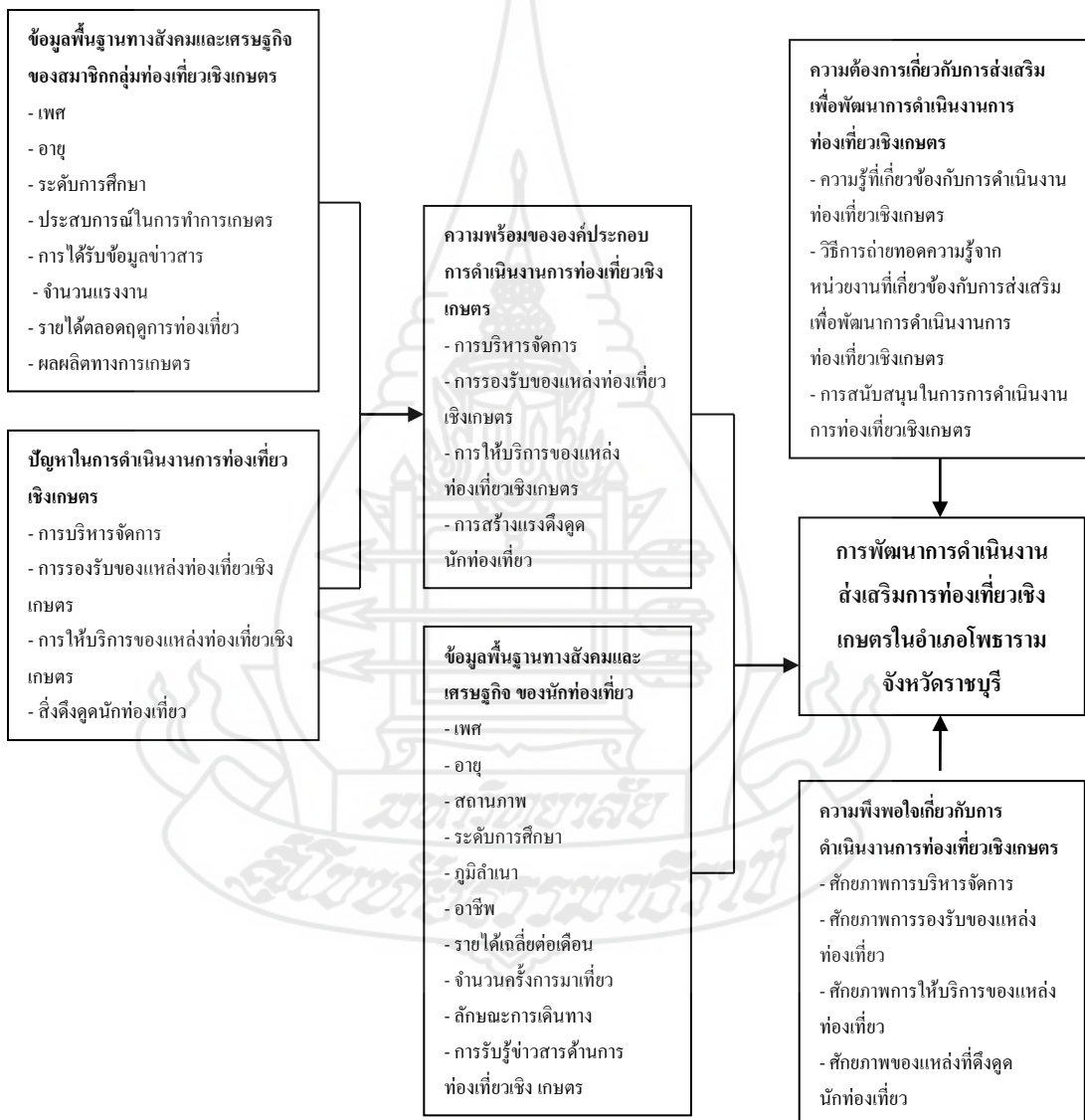
- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.2 เพื่อศึกษาความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.4 เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยว

เชิงเกษตร

2.5 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมา กำหนดประเด็นในการศึกษาได้ จำนวน 6 ประเด็น ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยว และผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว

3.2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว

3.3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว

3.4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.5 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ อาชีพในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ศักยภาพการบริหารจัดการ ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไว้ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว 6) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน

อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และ 7) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากรเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จำนวน 2 กลุ่ม จำนวน 57 ราย 2) นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ที่ทำการวิจัย เป็นพื้นที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

4.4 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2565 ถึงเดือนกรกฎาคม 2565

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

5.1 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตร และวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ทั้งวิถีชีวิตดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกร รวมทั้งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพ สิ่งแวดล้อม

5.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีการดำเนินงานที่ดี ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความพึงพอใจ ซึ่งรวมถึงการวางแผนการท่องเที่ยว การตลาด การจัดการสินค้าและผลิตภัณฑ์ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวและการบริการที่ประทับใจนักท่องเที่ยว

5.3 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความพร้อมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) การสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว

5.4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตร ประกอบด้วย 1) ความต้องการความรู้ที่

เกี่ยวข้องกับกำรดำเนินงำนท่งเที๋ยวเชิงเกษตร 2) ความต้องกำรวิธีกำรถ่ำทอดควมรู้จกหน่วยงำนที่เกี่ยวข้งกับกำรส่งเสริมเพื่อพัฒนำกำรดำเนินงำนท่งเที๋ยวเชิงเกษตร และ 3) ความต้องกำรกำรสนับสนุนในกำรดำเนินงำนท่งเที๋ยวเชิงเกษตร

5.5 ความพึงพอใจเกี่ยวกับกำรดำเนินงำนท่งเที๋ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพรธรำมจังหวัดรำชบุรี หมายความว่า ความพึงพอใจเกี่ยวกับกำรดำเนินงำน ประกอบด้วย 1) ศักยภาพกำรบริหำรจัดกำร 2) ศักยภาพกำรรองรับของแหล่งท่งเที๋ยว 3) ศักยภาพกำรให้บริกำรของแหล่งท่งเที๋ยว และ 4) ศักยภาพของแหล่งที่คั่งคูนักท่งเที๋ยว

5.6 สมำชิกกลุ่มท่งเที๋ยวเชิงเกษตร หมายความว่า บุคคลที่สมัครเข้าร่วมเป็นสมำชิก ผู้ที่มีสิทธิและมีส่วนร่วมในกำรดำเนินกิจกรรมของกลุ่มท่งเที๋ยวเชิงเกษตร

5.7 นักท่งเที๋ยว หมายความว่า ประชาชนที่เดินท่งเที๋ยวเข้ำมำท่งเที๋ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพรธรำม จังหวัดรำชบุรี ในช่วงเดือนพฤษภำคม 2565 ถึงเดือนกรกฎำคม 2565

6. ประโยชน์ที่ค้ำดว่ำจะได้รับ

ผลของกำรวิจัยเรื่องกำรพัฒนำกำรดำเนินงำนส่งเสริมท่งเที๋ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพรธรำม จังหวัดรำชบุรี จะทำให้ทราบถึงปัจจัยต่ง ๆ ที่อ่ำจสอดคล้องกับกำรดำเนินงำนส่งเสริมท่งเที๋ยวเชิงเกษตร และทำให้ทราบถึงแนวท่งในกำรวำงแผนกำรส่งเสริม ซึ่งมีประโยชน์ที่จะได้รับคั่งนี้

6.1 ผู้วิจัยสมำรถนำข้อมูลจกกำรวิจัยไปใช้ในกำรท่งงำนส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ได้

6.2 สมำรถนำควมรู้ที่ได้ไปเป็นแนวท่งในกำรส่งเสริมและพัฒนำกำรดำเนินงำนส่งเสริมท่งเที๋ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพรธรำม และอำเภออื่น ๆ

6.3 หน่วยงำนรำชกำรที่เกี่ยวข้ง (สำนักงำนเกษตรอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท่งถิ่น) นำข้อมูลที่ได้จกกำรวิจัยไปบูรณำกำรให้กำรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนำกำรดำเนินงำนส่งเสริมท่งเที๋ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

6.4 สมำรถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวท่งหรือเป็นข้อมูลอ่ำงอิงในกำรทำวิจัยครั้งต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งกลุ่มหัวข้อในการทบทวนวรรณกรรมเป็นประเด็นที่สำคัญ 6 ประเด็น คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2. บริบทการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี
3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ข้อมูลอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จากแผนพัฒนาการเกษตรอำเภอโพธาราม ปี 2561-2565 (สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม, 2564) มีรายละเอียดดังนี้

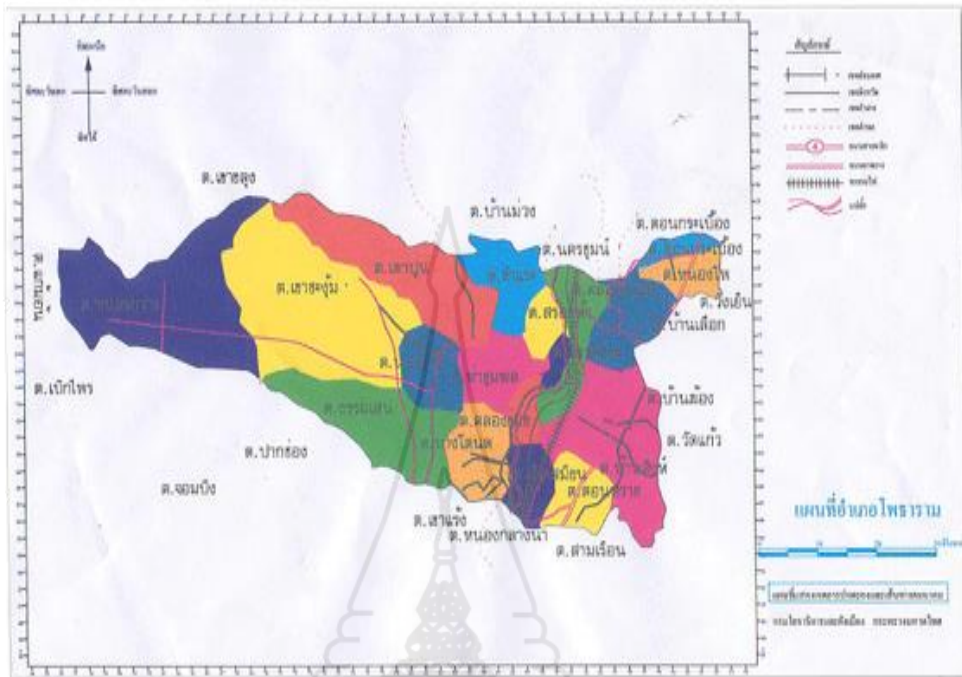
1.1 ที่ตั้ง อาณาเขต และขอบเขตการปกครอง

1.1.1 ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ และอาณาเขต อำเภอโพธารามเป็นอำเภอหนึ่ง มีภูมิประเทศหลากหลาย จากพื้นที่ราบ ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองสู่ภูเขาสูง มีพื้นที่ทั้งหมด 417.009 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 258,769.38 ไร่ อยู่ห่างจากจังหวัดราชบุรี ประมาณ 30 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลขที่ 4 ประมาณ 88 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองราชบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบางแพ อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอ

เมือง จังหวัดนครปฐม

- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอจอมบึง และอำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 2.1 อาณาเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม (2564)

1.1.2 การแบ่งเขตการปกครอง อำเภอโพธาราม แบ่งเขตการปกครองแบ่งออกเป็น 18 ตำบล 156 หมู่บ้าน สำหรับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 8 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่ง

ตารางที่ 2.1 เขตการปกครองอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน หมู่บ้าน	การปกครองส่วนท้องถิ่น		
			อบต.	เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง
เขาชะงุ้ม	44,687	12	✓	-	-
คลองข่อย	3,744	8	✓	-	-
คลองตากด	15,508	11	-	✓	-
เจ็ดเสมียน	8,012	6	-	✓	-
ชำแระ	11,568	7	✓	-	-
คอนกระเบื้อง	5,529	6	✓	-	-
คอนทราย	8,062	9	-	✓	-

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน หมู่บ้าน	การปกครองส่วนท้องถิ่น		
			อบต.	เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง
เตาปูน	25,840	9	✓	-	-
ท่าชุมพล	10,268	9	✓	-	-
ธรรมเสน	26,526	11	✓	-	-
นางแก้ว	10,704	9	-	✓	-
บางโตนด	11,337	6	✓	-	-
บ้านหม้อ	7,271	10	-	✓	-
บ้านเลือก	7,060	9	-	✓	-
บ้านสิงห์	13,793.38	12	-	✓	-
สร้อยฟ้า	5,899	5	✓	-	-
หนองกวาง	36,580	7	✓	-	-
หนองโพ	6,381	10	-	✓	-
รวม	258,769.38	156	11	8	-

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม (2564)

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของอำเภอโพธาราม แบ่งตามระดับความสูงของพื้นที่ โดยพื้นที่ของอำเภอส่วนใหญ่ ร้อยละ 60 เป็นพื้นที่ราบและพื้นที่ราบลุ่ม ระดับความสูงต่ำกว่า 100 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง พบมากทางด้านตะวันออกบริเวณสองฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางลาดมาทางตะวันตกเป็นที่ลาดเชิงเนิน และที่ลาดเชิงเขา ระดับความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่าง 100 - 750 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพดินเป็นดินร่วน และดินร่วนปนเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างดี มีระบบชลประทานขนาดใหญ่เหมาะแก่การปลูกข้าว และพืชผัก

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอโพธาราม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย แต่เนื่องจากมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นอยู่ทำให้พื้นที่ที่ติดกับเทือกเขามีฝนตกน้อย โดยฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน และมักทิ้งช่วงในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม ทำให้สภาพอากาศมี 3 ฤดู คือ

1.3.1 ฤดูฝน มี 2 ช่วง ช่วงแรก เริ่มเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ช่วงที่สอง เดือนกันยายนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน ช่วงนี้ได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมที่เลื่อนลงมาจากทางภาคเหนือมาปะทะแนวเทือกเขาตะนาวศรี ทำให้มีฝนตกชุกและตกหนักแถบอำเภอสวนผึ้ง อำเภอบ้านคา อำเภอจอมบึง และอำเภอโพธาราม ทำให้เกิดอุทกภัยและน้ำป่าไหลหลากจากเทือกเขาเป็นประจำทุกปีจากข้อมูลปริมาณน้ำฝนของสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดราชบุรี พบว่า ปริมาณฝนมากที่สุดต่อเดือน วัดได้ 441.5 มิลลิเมตร เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ปริมาณฝนมากที่สุดต่อปี วัดได้ 1,513.1 มิลลิเมตร เมื่อปี พ.ศ. 2539 และปริมาณฝนน้อยที่สุดต่อปี วัดได้ 902.7 มิลลิเมตร เมื่อปี พ.ศ.2536

1.3.2 ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ จากข้อมูลอุณหภูมิจากสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดราชบุรี อุณหภูมิต่ำที่สุดวัดได้ 9.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2542

1.3.3 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน จากข้อมูลอุณหภูมิจากสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดราชบุรี อุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ 41.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559

1.4 เส้นทางคมนาคม

อำเภอโพธารามอยู่ห่างจากจังหวัดราชบุรี เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร เดินทางสะดวกได้ทั้งทางรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง และรถไฟ ดังนี้

1.4.1 รถยนต์ส่วนตัว เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม)

1.4.2 รถโดยสารประจำทาง สายกรุงเทพฯ – โพธาราม ระยะทาง 85 กิโลเมตร

1.4.3 รถไฟ มีบริการรถไฟสายใต้จากกรุงเทพมหานคร ณ สถานีรถไฟหัวลำโพง และสถานีรถไฟธนบุรี (บางกอกน้อย) ทุกวัน ลงที่สถานีรถไฟโพธาราม ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.5 ชั่วโมง

1.5 แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

1.5.1 แหล่งน้ำ แหล่งน้ำสำคัญของอำเภอโพธาราม คือ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเกิดจากแควใหญ่และแควน้อยไหลมาบรรจบกันที่บ้านปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี ไหลผ่านจังหวัดราชบุรีในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอเมืองราชบุรี และอำเภอดำเนินสะดวก รวมความยาว 67 กิโลเมตรไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสงคราม มีการพัฒนาน้ำจากแม่น้ำแม่กลองมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม ประมง อุปโภคบริโภค และคมนาคม

1.5.2 ระบบชลประทาน โครงการชลประทานราชบุรี ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2559 ประกอบด้วยโครงการส่งน้ำที่สำคัญกับอำเภอโพธาราม ดังนี้

1) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่ามะกา ขอบเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภอเมืองราชบุรี รวมพื้นที่ส่งน้ำ (พื้นที่รับประโยชน์) จำนวน 160,408 ไร่

2) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม ขอบเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอบางแพ และอำเภอดำเนินสะดวก รวมพื้นที่ส่งน้ำ (พื้นที่รับประโยชน์) จำนวน 139,860 ไร่

3) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งซ้าย ขอบเขตพื้นที่อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอเมืองราชบุรี รวมพื้นที่ส่งน้ำ (พื้นที่รับประโยชน์) จำนวน 75,453 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคลองตากุด บ้านเลือก โพธาราม บ้านหม้อ คลองข่อย เจ็ดเสมียน บ้านสิงห์ และตำบลคอนทราย

ตารางที่ 2.2 พื้นที่รับผิดชอบในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาราชบุรีฝั่งซ้ายในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
คลองตากุด	22,421
บ้านเลือก	10,588
บ้านหม้อ	9,575
บ้านสิงห์	23,673
คอนทราย	9,492
คลองข่อย	6,892
เจ็ดเสมียน	8,055
รวม	90,696

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม (2564)

1.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

1.6.1 การประกอบอาชีพ อาชีพที่ประกอบมากที่สุด คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 38,813 คน คิดเป็นร้อยละ 41.96 รองลงมาคือ กำลังศึกษา จำนวน 18,138 คน คิดเป็นร้อยละ 19.66 และค้าขาย จำนวน 8,015 คน คิดเป็นร้อยละ 8.67

ตารางที่ 2.3 การประกอบอาชีพของประชากรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ประกอบอาชีพ	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	คน	%	คน	%	คน	%
กำลังศึกษา	9,125	9.87	9,060	9.80	18,185	19.66
ไม่มีอาชีพ	2,509	2.71	3,917	4.23	6,425	6.95
เกษตร-ทำนา	1,844	1.99	1,531	1.66	3,375	3.65
เกษตร-ทำไร่	840	0.91	749	0.81	1,589	1.76
เกษตร-ทำสวน	532	0.58	541	0.56	1,073	1.16
เกษตร-ประมง	25	0.03	13	0.01	38	0.04
เกษตร-ปศุสัตว์	696	0.75	573	0.62	1,269	1.37
ข้าราชการ	1,671	1.81	1,673	1.81	3,344	3.62
รัฐวิสาหกิจ	99	0.11	58	0.06	157	0.17
พนักงานบริษัท	1,229	1.33	1,488	1.61	2,717	2.94
รับจ้างทั่วไป	19,348	20.92	19,465	21.04	38,813	41.96
ค้าขาย	2,914	3.15	5,101	5.51	8,015	8.67
ธุรกิจส่วนตัว	1,194	1.29	1,025	1.11	2,219	2.40
อาชีพอื่นๆ	1,898	2.05	3,378	3.65	5,276	5.70
รวม	43,923	47.49	48,572	52.51	92,495	100.00

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม (2564)

1.6.2 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน อำเภอโพธาราม มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 92,495 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 52.51 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 47.49

ตารางที่ 2.4 จำนวนประชากรและครัวเรือนรายตำบล ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตำบล	ประชากร			จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
ดอนกระเบื้อง	1,584	1,712	3,296	897
หนองโพ	816	920	1,781	1,495
บ้านเลือก	3,066	3,427	6,493	2,274
คลองตาต	3,270	3,649	6,919	2,226

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ตำบล	ประชากร			จำนวน ครัวเรือน
	ชาย	หญิง	รวม	
บ้านซ้อง	3,147	3,653	6,800	1,909
บ้านสิงห์	3,041	3,596	6,637	2,483
คอนทราย	3,020	3,344	6,364	1,776
เจ็ดเสมียน	712	๘๕๖	1,608	554
คลองข่อย	1,990	2,179	4,169	1,111
ชำระ	2,281	2,483	4,764	1,414
สร้อยฟ้า	1,077	1,155	2,232	892
ท่าชุมพล	2,696	3,028	5,724	1,643
บางโตนด	1,845	2,026	3,871	1,121
เตาปูน	2,122	2,217	4,339	1,266
ธรรมเสน	2,052	2,081	4,133	1,470
เขาชะงุ้ม	3,045	3,151	6,205	1,994
นางแก้ว	2,452	2,735	5,178	1,578
หนองกวาง	1,068	1,120	2,188	842
เทศบาลเมืองโพธาราม	2,073	2,441	4,514	1,951
รวม	43,932	48,572	92,495	28,720

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม (2564)

1.7 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การทำเกษตรในพื้นที่อำเภอโพธาราม ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการปลูกข้าวในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง มีการปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ เช่น มีการปลูกข้าว พื้นที่ 50,768.95 ไร่ การปลูกอ้อยโรงงาน พื้นที่ 60,700 ไร่

2. บริบทการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี

2.1 การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ทางวัฒนธรรม ทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เขื่อนนันทนาการ เขิงสุขภาพ และแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยว ปี 2555 - 2560 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดราชบุรีเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี ด้วยปัจจัยการเดินทางที่สะดวกสบาย มีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาเที่ยวในจังหวัดราชบุรีได้ตลอดปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่งผลให้จังหวัดราชบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2564)

การท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีเป็นภาคบริการที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดราชบุรี เนื่องจากมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดราชบุรีมีชาติพันธุ์ของประชากร 8 ชาติพันธุ์ จึงเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่สำคัญและเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมอื่น ให้สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงการท่องเที่ยวของจังหวัดให้โดดเด่น เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยว วิถีชุมชนที่ตลาดน้ำดำเนินสะดวกซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่อำเภอบ้านโป่ง กิจกรรมการท่องเที่ยวเขื่อนนันทนาการในพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง ทำให้จังหวัดราชบุรีมีการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวเป็นลำดับต้นของประเทศ โดยในปี 2560 จังหวัดราชบุรีมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.49 รายได้จากการท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 34.16 และมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2562 สำหรับปี 2563-2564 จังหวัดราชบุรีได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2564)

ทัศนีย์ นาคเสนีย์ และคณะ (2561) กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามทะเบียนของสำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี ใน 9 อำเภอ พบว่า มี 28 แห่ง ดังนี้

2.1.1 อำเภอเมืองราชบุรี

1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลเจดีย์หัก เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณวลิต เจริญสมบัติ เบอร์ติดต่อ 087-8035944 จุดเด่นของสถานที่ คือ ให้ความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ที่บ้านรางไม้แดง สาธิตการทำข้าวกล้องงอก ให้ความรู้การทำนา สาธิตการสีข้าว และการคัดแยกเมล็ดพันธุ์ข้าวตามภูมิปัญญาชาวบ้าน

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแพะก๊าวหน้าราชบุรี ตำบล อ่างทอง เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณมุฮัมมัด เมฆลอย เบอร์ติดต่อ 086-7042630 จุดเด่นของสถานที่ คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสายพันธุ์แพะเนื้อและแพะนม การจัดการคอก ผลิตภัณฑ์แปรรูปจาก นมแพะ เช่น สบู่ ครีม ลูกกี้ ไอศกรีม การรีดนมแพะ

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชน กลุ่มหมูหลุมอินทรีย์ ตำบลคอน แร่ เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณพิณธร สิงโตศรี เบอร์ติดต่อ 088-0224496 จุดเด่นของสถานที่ คือ การเลี้ยงหมูแบบไร้กลิ่น ไร้แมลงวัน ไร้น้ำเสีย แบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงไก่ไข่ในป่าไฟ เป็ดไข่อารมณ์ดี บ่อปลาเบญจพรรณ จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฟาร์ม

2.1.2 อำเภอดำเนินสะดวก

1) ศูนย์การเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลท่าหนด เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณจรัล เจริญทรัพย์ เบอร์ติดต่อ 081-4596957 จุดเด่นของสถานที่ คือ สวน มะพร้าวน้ำหอมได้มาตรฐาน GPA และโรงผลิตมะพร้าว มีสวนมะพร้าวแบบร่องเงิน ไกล่กับตลาด น้ำดำเนินสะดวก

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวน และตลาดน้ำดำเนินสะดวก ติดต่อ คุณอภิชาติ ปานมณี เบอร์ติดต่อ 089-5497011 จุดเด่นของสถานที่ คือ นั่งเรือชมสวนฝรั่ง มะพร้าว มะม่วง และมะนาว ชมทัศนียภาพวิถีชีวิตชุมชน การเที่ยวตลาดแบบโบราณ ชมสวนเกษตร ตลาดลอยน้ำเรือพายล่องมบรรทุกสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพ ในชุดพ่อค้าแม่ค้าสวมชุด สีเข้มแบบชาวสวนในช่วงเช้า

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนมะพร้าว ตำบลดำเนินสะดวก เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณอภิชาติ ปานมณี เบอร์ติดต่อ 089-5497011 ไกล่ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จุดเด่นของสถานที่ คือ ร่วมกิจกรรมรดน้ำต้นมะพร้าวด้วยเรือเครื่อง ชมการเก็บมะพร้าวในแปลง ร่องสวน การตรวจกลองเลี้ยงชันโรง การเก็บผลผลิตในแปลง ชมวิถีชีวิตของเกษตรกร

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนอุดมการ์เดน ตำบลคอนคลั่ง เจ้าของ คุณอุดม วิฑูรย์ ภูวนะสกุล เบอร์ติดต่อ 086-7895888 จุดเด่นของสถานที่ คือ ผลิตและจำหน่ายไม้ประดับตัดใบ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเพาะเลี้ยงเชื้อพันธุ์ไม้ส่งออกไปประดับตัดใบ สาธิตให้ความรู้ และเที่ยวชมพรรณไม้แปลกสวยงามหายาก

2.1.3 อำเภอบ้านโป่ง แหล่งท่องเที่ยวตลาดปลาสวยงามและสัตว์เลี้ยง ฟิจวิลเลจ ตำบลหนองอ้อ ติดต่อ สำนักงานฟิจวิลเลจ เบอร์ 082-1110440 จุดเด่นของสถานที่ คือ เป็นตลาด ปลาสวยงาม และสัตว์น้ำมากที่สุดในประเทศ การเลี้ยงและจำหน่ายสัตว์เลี้ยงน่ารัก การปลูกบอนไซ และพันธุ์ไม้สวยงาม

2.1.4 อำเภอโพธาราม

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเขาชะงุ้ม เบอร์ติดต่อ สำนักศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ 032-226744 จุดเด่นของสถานที่ คือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติบนป่าเขาเขียว การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ชมทุ่งปอเทืองและทุ่งทานตะวันตามฤดูกาล ฐานการเรียนรู้การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ จำหน่ายผลิตทางการเกษตร

2) แหล่งท่องเที่ยวสวนกรรม โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ตำบลหนองโพ เบอร์ติดต่อ 032-389234 จุดเด่นของสถานที่ คือ จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์จากนม เช่น ไอศกรีม โยเกิร์ต มีร้านค่านั่งพักผ่อน

3) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบ้านสิงห์ เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณ วสันต์ จันทรร เบอร์ติดต่อ 092-5392416 จุดเด่นของสถานที่ คือ การผลิตพืชผักชุมชนบรรจุเพื่อการจำหน่าย การผลิตเชื้อราไครโรโรเตอร์มา และบิวเวอร์เรีย นังเรือพาย และเรือยนต์ชมสวนผัก

2.1.5 อำเภอบางแพ

1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลบางแพ เจ้าของ/ผู้ประสานงาน ว่าที่ร้อยโทบัญชา หนูเล็ก เบอร์ติดต่อ 089-2208438 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมการใช้นวัตกรรมสเปรย์น้ำเพื่อลดอุณหภูมิในแปลงกุยช่าย การปลูกพืชแบบผสมผสาน นำเอาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้วางแผนการผลิต เลือกซื้อกุยช่าย และผักกลับบ้าน

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนชมพู่เจริญสุข ตำบลคอนคา เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณสมชาย เจริญสุข เบอร์ติดต่อ 063-2526678 ที่สวนชมพู่มีกิจกรรมนั่งเรือชมสวนให้อาหารปลาแรดเผือก ถ่ายรูปบนยอดต้นชมพู่ การตัดแต่งทรงเลือกซื้อชิมจากต้น และจุดพักจักรยาน

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเดอะบลูมส์ออร์คิดปาร์ก ตำบลวัดแก้ว เบอร์ติดต่อ 086-1110084 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมอุทยานและสวนกล้วยไม้ การจัดแต่งแสดงกล้วยไม้ห้องLAB ขยายพันธุ์กล้วยไม้ สถานที่ถ่าย Pre-wedding แปลงเกษตรผสมผสาน

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร Neo Farm ตำบลคอนคา เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณวสิน เงินอนก เบอร์ 061-670110 จุดเด่นของสถานที่ คือ ผลิตและแปรรูปกล้วยไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออก ชมสวนกล้วยไม้ แหล่งติดต่อ เพาะพันธุ์ปลากระเบน

5) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไร่ปลูกรัก ต.วังเย็น ไร่ปลูกรัก เบอร์ติดต่อ 086-3327365 จุดเด่นของสถานที่ คือ ฐานกิจกรรมการเกษตร เก็บไข่เป็ด ทำไข่เค็ม สไลเดอร์ริมน้ำ พายเรือ ชมสวนดอกไม้ เลี้ยงวัวเลี้ยงหมู เกี่ยวข้าวปลูกข้าว และงานศิลปะ

6) แหล่งท่องเที่ยววิสาหกิจชุมชนบ้านกุ่มพัฒนาแปรรูปกล้วย ตำบลบางแพ เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณคะนอง ไปรักษ์ เบอร์ติดต่อ 081-2079796 จุดเด่นของสถานที่ คือ แปรรูปกล้วยตาก ภายในโดมพลังงานแสงอาทิตย์ น้ำพริก กะหรี่ปั๊บ เห็ด การปลูกผลไม้ยืนต้นแบบผสมผสาน

7) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตพืชผักสดส่งออก ตำบลวัดแก้ว เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณประยูร วิสุทธิไพศาล เบอร์ติดต่อ 081-7368874 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมแปลงปลูกชมพู่ทับทิมจันทร์ ฟรุ้งกิมจู มะพร้าวน้ำหอม ศูนย์จำหน่ายสินค้าการเกษตร

8) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิต ตำบลคอนคา เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณราเชนทร์ สุขหวานอารมณ์ จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมแปลงปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง มะม่วงอาร์ทูอิทูส่งออก ล่องเรือชมสวน แบบยกทรงดั้งเดิม เลือกซื้อมะม่วงกลับบ้าน

2.1.6 อำเภอจอมบึง

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไร่สุขพ่วง ตำบลจอมบึง เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณอภิวรรณ สุขพ่วง เบอร์ติดต่อ 089-3798950 จุดเด่นของสถานที่ คือ การปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง ศูนย์การเรียนรู้อินทรีย์วิถีไทย ปลูกข้าว สร้างแหล่งน้ำ สร้างที่อยู่อาศัย กิจกรรมเลี้ยงสัตว์เพื่อผลพลอยได้ ผลิตน้ำเชื่อมไซรัป

2) วิสาหกิจชุมชนแปรรูปเพื่อสุขภาพ ตำบลจอมบึง เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณกานต์สินี จิตพนมกาญจน์ เบอร์ติดต่อ 089-5515704 จุดเด่นของสถานที่ คือ ผลิตกะหรี่ปั๊บไส้เห็ดเพื่อสุขภาพ และแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร

2.1.7 อำเภอสวนผึ้ง

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนทิพย์เบอแลนด์แอนด์ฟู้ด ตำบลท่าเคย เบอร์ติดต่อ 093-3418466 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมสวนฟรุ้งกิมจู แก้วมังกร มะละกอ องุ่น ตามระบบ GPA ลิ้มรสผลไม้สด กิจกรรมกางเต็นท์ ปั่นจักรยาน ที่พักริมน้ำ ร้านกาแฟ

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พสุธารา ตำบลตะนาวศรี เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณครุณี วัฒนันครบัญชา เบอร์ติดต่อ 086-0878006 จุดเด่นของสถานที่ คือ แสดงแปลงปลูกพืชผลผลิต การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรต่างๆ เช่น เลมอน สมุนไพร โรสแมรี่ ทารากอน มัลเบอร์รี่ พืชผักสวนครัว ที่พักริมน้ำ ร้านอาหารผักสดจากแปลง

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ตำบลตะนาวศรี เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณสุรัตน์ แก่นคลองใหม่ เบอร์ติดต่อ 089-2582325 จุดเด่นของสถานที่ คือ เพาะเห็ด เลี้ยงแพะนม เลี้ยงปลาในกระชัง ปลูกไม้ผล แปรรูปผลผลิต ชมทัศนียภาพเทือกเขาตะนาวศรี ร้านจำหน่ายสินค้าผลผลิตทางการเกษตร

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิสาหกิจชุมชน ตำบลท่าเคย เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณสมพร แก้วคนตรง เบอร์ติดต่อ 089-0357229 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมแปลงปลูกหม่อน เลี้ยงไหม แปรรูปลูกหม่อน สาวไหมและทอผ้าคุณภาพ

2.1.8 อำเภอบ้านคา

1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลหนองพันจันทร์ เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณจันทร์ เรืองเรธา เบอร์ติดต่อ 089-9101254 จุดเด่นของสถานที่ คือ สาธิตการปลูกสับปะรดหวานบ้านคา การสาธิตการให้น้ำแบบสปริงเกอร์แบบประหยัดทั้งเวลาและแรงงาน การทำสับปะรดกวน และหีบ รวมถึงการปลูกพืชผสมผสานสร้างรายได้ในฤดูแล้ง

2) ไร่แสนชมพู ตำบลบ้านคา เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณกนกวรรณ แสนชมพู เบอร์ติดต่อ 085-2439216 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมการปลูกผักแบ่งปันแบบเกษตรอินทรีย์ เช่น สับปะรด กล้วย มะนาว มะม่วง ลำไย มะกูด ระบบน้ำหยด และทำอาหารมังสวิรัต

2.1.9 อำเภอปากท่อ แหล่งท่องเที่ยวที่ทีการ์เดนแอนด์โกท ฟาร์ม ตำบลทุ่งหลวง เจ้าของ/ผู้ประสานงาน คุณวาสนา กุญชรรัตน์ เบอร์ติดต่อ 081-9175363 จุดเด่นของสถานที่ คือ ชมการเลี้ยงแพะแบบธรรมชาติ การทำนมพาสเจอร์ไรซ์ ไร่กลิ่นสาปแพะ ผลิตภัณฑ์โยเกิร์ต สบู่ ครีมอาบน้ำ ครีมบำรุงผิว

2.2 การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม

กรมส่งเสริมการเกษตรมีการดำเนินการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยแหล่งวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะได้รับตราสัญลักษณ์ A (agro-tourism) ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานตามที่กรมกำหนดไว้ โดยอำเภอโพธารามมีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 2 แห่ง (สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม, 2564) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใกล้น้ำเขื่อนเขาช่องพราน

1) ข้อมูลทั่วไป สถานที่ตั้ง / ที่อยู่ 152 หมู่ 4 ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เบอร์โทร 094-8686425 พิกัด GPS (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 0582750, 1518412 Facebook ออณิษฐ์ สุทนต์ ได้รับตราสัญลักษณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้ว

2) *ประธานกลุ่มและผู้ประสานงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของธุรกิจ คุณอนิษฐ์ สุทนต์ โทรศัพท์ 094-8686425

3) *ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Story telling)* สภาพภูมิประเทศของชุมชนเขาช่องพราน มีทุ่งนา ภูเขา และสังคมชนบท มีการเลี้ยงสัตว์พวกวัวเนื้อ วัวนม บริเวณบ้าน รั้วกันคอกยังใช้ซอไม้ไผ่กันซึ่งหาได้ยาก และยังมีถ้ำที่สวยงาม มีพระใหญ่บนภูเขาที่ศักดิ์สิทธิ์ อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวค้างคาวร้อยล้านวัดเขาช่องพรานมีประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นทุ่งสนามรบในศึกสงครามเก้าทัพ “ศึกบางแก้ว” สมัยพระเจ้าตากสินมหาราช

4) *กิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น/น่าสนใจ/นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม* นักท่องเที่ยวจะได้นั่งรถลาก ชมทุ่งนา ภูมิวิถีชีวิตชุมชนบ้านหนองสระคำบตาปูน ชมการผลิตนมแพะและสาธิตการทำผลิตภัณฑ์จากนมแพะ ชมการฝึกวัวลาน กีฬาพื้นบ้านชุมชน การทำตุ๊กตาของเล่นจากผ้า การทำหินเทียม (บ้านหินเทียม ต่อไม้เทียม) ชมวิหาลาปลาแบบพื้นบ้าน (การคัดลอกการหว่านแห) ชมนาข้าวและเล่นสไลเดอร์ดินในนาหรือจะนวดประคบเพื่อผ่อนคลายในบรรยากาศร่มรื่น โดยหมอนวดฝีมือของชุมชน

5) *สินค้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย* ลูกประคบสมุนไพร เลมอนเชื่อม ผลิตภัณฑ์จากนมแพะ ตุ๊กตาผ้า จัดสวนถาด หินเทียม ร้านกาแฟ เครื่องดื่ม อาหาร

6) *การเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง พร้อมบอกระยะทาง/กม. ได้แก่* แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรก่อสร้างลูกสวน ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติ ระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5 กม.

7) *ฤดูกาลท่องเที่ยว* ตลอดทั้งปี

8) *ความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว* ห้องน้ำ ที่จอดรถ

2.2.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พื่อสร้าง ลูกสวน กิจกรรมธรรมชาติ โภธาราม

1 *ข้อมูลทั่วไป* สถานที่ตั้ง / ที่อยู่ 3/1 หมู่ 6 ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เบอร์โทร 091 – 7438906 /088 – 2667849 / 089 – 5111604 พิกัด GPS (ละติจูด/ลองจิจูด) หรือ (X,Y) 0580614, 1521027 Facebook พื่อสร้าง ลูกสวน กิจกรรมธรรมชาติ โภธาราม ได้รับตราสัญลักษณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้ว

2) *ประธานกลุ่มและผู้ประสานงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของธุรกิจ คุณกฤษณะ ฮวดลิ้ม โทรศัพท์ 091 – 7438906

3) *จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร* เผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาของไทย และการดำรงชีวิตของชุมชน

4) ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Story telling) กสิกรรมธรรมชาติ (พ่อสร้าง ลูกสาน) โพธาราม เป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ภายใต้สังกัดในเครือข่ายมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มในปี 2548 โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อำเภอโพธารามที่มีปัญหาเรื่องการประกอบอาชีพ หนี้สิน ที่ทำกิน จึงรวมตัวกันขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรเกษตรกร โดยใช้ชื่อว่า องค์กรเกษตรกร “คนรุ่นใหม่ด้วยวิถีแห่งภูมิปัญญาไทย”

5) กิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น/น่าสนใจ/นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เรียนรู้การทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง สนุกกับกิจกรรมการแปรรูปข้าวเป็นเส้น โดยการใช้ข้าวอินทรีย์มาแปรรูปเป็นเส้นขนมจีน บวกกับความแปลกกันดั้งเดิมในแป้งหมักสูตรโบราณที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น และไม่ใส่สารกันบูด สนุกกับกิจกรรม “ตำหนมจีน กินหนมไทย” (ร่วมทำขนมจีน และขนมไทย ตามแบบชนบทดั้งเดิม) ร่วมกิจกรรมลงแขก ดำนาด้วยมือ (เดือน ส.ค.) เกี่ยวข้าวด้วยเคียว (เดือน ธ.ค.) และกิจกรรมภาคค่ำก่อนนอน เรื่องเล่าชานา เวทีเสวนา รำวง กสิกรรม

6) สินค้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเครือข่าย ผลผลิตเกษตร (แปรรูป) ได้แก่ ขนมจีนสูตรแป้งหมัก ราดด้วย น้ำยา น้ำพริก แกงเขียวหวาน กล้วยฉาบ เผือกฉาบ มันฉาบ

7) การเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียง พร้อมบอกระยะทาง/กม. ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใกล้น้ำเคียนนาเขาช่องพราน ระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5 กม.

8) ฤดูกาลท่องเที่ยว ตลอดทั้งปี

(9) ความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ที่จอดรถ

2.3 ลักษณะการจัดกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี

ทัศนีย์ นาคเสนีย์ และคณะ (2561) กล่าวถึง ลักษณะการจัดกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี มี 6 ประเภท ได้แก่

2.3.1 แหล่งเกษตรที่ทำสวนผลไม้ (horticulture) จำนวน 9 แหล่ง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรตำบลทำนวด ล่องเรือชมสวนมะพร้าว สวนชมพุเจอร์สุสุข บ้านกลุ่มพัฒนา วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตตำบลดอนคา ทีมเบอร์แลนด์แอนด์ฟู้ด วิสาหกิจชุมชนตำบลท่าเคย และศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลหนองพันจันทร์

2.3.2 แหล่งเกษตรทำสวนครัวสวนผัก (vegetable) จำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ สินค้าเกษตรตำบลบ้านสิงห์ สินค้าเกษตรตำบลบางแพ พืชผักสดส่งออกตำบลวัดแก้ว พุศุธารา และไร่แสนชมพู

2.3.3 แหล่งท่องเที่ยวทำฟาร์มปศุสัตว์ (animal farming) จำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ กลุ่มแพะก๊าวหน้า กลุ่มหมูหลุมอินทรีย์ ฟิววิลเลจ ฟาร์มโคนมหนองโพ และทีทีการ์เดนแอนด์โกท

2.3.4 แหล่งท่องเที่ยวที่ให้บริการครบวงจร ที่มีเทคนิควิธีการที่น่าสนใจ เป็นที่ยอมรับจากคนภายนอก จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวล่องเรือชมสวนดำเนินสะดวก ไร่ปลูกรัก ไร่สุขพวง และวิสาหกิจแปรรูปเพื่อสุขภาพตำบลจอมบึง

2.3.5 แหล่งท่องเที่ยวทำสวนไม้ตัดดอกตัดใบ (cutting flower and leaf) จำนวน 3 แหล่ง ได้แก่ สวนอุดมการ์เด็นท์ เดอะบลูมออกคิดปาร์ค และ Neo Farm ตำบลดอนคา

2.3.6 แหล่งท่องเที่ยวตามโครงการพระราชดำริ จำนวน 2 แหล่ง ได้แก่ เขาชะงุ้ม และฟาร์มตัวอย่างตำบลตะนาวศรี

2.4 แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ของจังหวัดราชบุรี

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดย 1) ส่งเสริมให้เกษตรกรพัฒนาฟาร์มให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนให้มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐาน 2) ส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรและชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการตลาดแก่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของชุมชน 3) สนับสนุนให้มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวของไทยและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป 4) ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในรูปแบบใหม่ๆ ในลักษณะของการให้บริการ โดยใช้ความรู้และทักษะด้านการจัดการเชิงธุรกิจ ตามแนวคิด “ทำน้อย-ได้มาก” (less for more)

การพัฒนาเมืองราชบุรีให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจฐานอุตสาหกรรมเพิ่มมูลค่า (value based economy) จากการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสุขภาพที่มีมูลค่าสูง และการเกษตร อุตสาหกรรมเกษตรที่เติบโตอย่างมีเสถียรภาพเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาจังหวัดให้เป็นพื้นที่ผลิต การผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีความทันสมัยและเป็นสากล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้จังหวัด และหนุนเสริมการพัฒนาภาคกลางในการเป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐานโลก และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของประเทศ โดยเฉพาะการรักษา

และพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตอาหารของพื้นที่ให้สามารถเป็นฐานส่งออกอาหารรายใหญ่ของโลก

แนวทางพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย 1) ควรจัดทำสื่อโฆษณาให้มีความชัดเจนครอบคลุม เหมาะสม เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 2) ควรมีเจ้าหน้าที่ให้บริการแนะนำ ข้อมูลการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ โดยผู้ให้ข้อมูลควรมีความรู้ทักษะในการสื่อสาร มีบุคลิกภาพที่ดี มีกิริยามารยาทที่สุภาพอ่อนโยน และมีการแต่งกายที่เรียบร้อยเหมาะสม 3) ควรส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมพิเศษ เป็นต้น 4) ควรมีการประชาสัมพันธ์ สถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักโดยจากหลาย ๆ สื่อ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอและมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 5) ควรมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอและจัดสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแนะนำและให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี (ชนิดา พุ่มศรี, 2561)

สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีมีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน จำนวนนักท่องเที่ยว และจำนวนทัศนจารทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2560 จังหวัดราชบุรีมีอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่สูง คิดเป็นร้อยละ 24.49 และในปี 2561 และ 2562 จังหวัดราชบุรียังมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 97 ในส่วนของรายได้ จังหวัดราชบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มตามจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งนี้การท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีเกิดชะงักในปี 2563 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2564)

สรุปได้ว่า จังหวัดราชบุรีมีต้นทุนสำคัญในการเชื่อมโยงสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการขยายตัวการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการที่พักที่มีความหลากหลายรูปแบบ รองรับนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่มและกระจายตัวอยู่ทุกอำเภอ สามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาลและทั้งปี และเป็นจังหวัดที่จะรองรับการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่หลังวิกฤติโรค COVID-19 ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการท่องเที่ยว เป็นกลุ่มเล็กด้วยพาหนะส่วนตัว จังหวัดราชบุรีมีทุนทางวัฒนธรรม มีทุนทางธรรมชาติและวิถีชุมชนที่หลากหลาย รองรับนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์กระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานประจำโดยปกติการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่ที่หนึ่งโดยไม่ได้คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและจะมีการค้างแรมหรือไม่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวชมชุมชนภาคการเกษตรเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวชนบท ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นทั้งเกษตรกรรม ในรูปแบบดั้งเดิม และเกษตรกรรมที่มีความก้าวหน้าทันสมัยรวมถึงได้เที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชนนั้น ๆ ทั้งนี้เกษตรกรและชุมชนนั้น ๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตนเอง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรและชุมชน นอกจากนี้เป็นการช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรและชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน

3.1 ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตร โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีและเป็นองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

ไชยมนู กุนอก (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการเกษตร เพื่อเรียนรู้หรือพักผ่อน ศึกษาแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชาวชนบท หาความรู้และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรมสัมผัส วัฒนธรรมการเกษตรได้จากการใช้ชีวิตจริงจากเจ้าของพื้นที่จากผู้มีประสบการณ์ตรง (Firsthand experience) โดยชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนกระบวนการผลิต และเครือข่ายที่เข้ามาช่วยในการจำหน่ายสินค้า การบริการทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ ช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในชุมชน และนักท่องเที่ยวมีความเพลิดเพลิน ได้ชื่นชมธรรมชาติในชนบท ภายใต้วรร่วมมือในการรักษา สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, 2565)

สมชาย สำเนียงงาม และคณะ (2560) กล่าวว่า ลักษณะร่วมกันของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่

- 1) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรหรือสภาพแวดล้อมทางการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยมีพื้นที่เกษตรและกิจกรรมการเกษตร
- 2) เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาลักษณะของวิถีชีวิตเกษตรกร ประเพณีและวัฒนธรรม ได้สัมผัสบรรยากาศทางธรรมชาติ วิถีวัฒนธรรม และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรในด้านการประกอบกิจกรรมการเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนเกษตรนั้น ๆ
- 3) เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่ต้องมีความรับผิดชอบและจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยวและก่อให้เกิดรายได้ทั้งตัวเกษตรกรและชาวบ้านในชุมชน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อชมและทำกิจกรรมการเกษตร ชม ธรรมชาติและวิถีชีวิตเกษตร เพื่อการผ่อนคลาย เรียนรู้จากการดูและการปฏิบัติ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการท่องเที่ยวกลับมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลของการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถสร้างรายได้และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชน และความยั่งยืนคือการพัฒนาที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชน

3.2 ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2545) ได้ทำการจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร เป็นการดำเนินการร่วมกันของสมาชิกกลุ่มเกษตรในหมู่บ้าน มีทั้งประเภทที่พักค้างแรมในหมู่บ้าน และ

ประเภทระยะสั้นไม่เกิน 1 วัน ในแต่ละจุด จะมีจุดเด่นโดยเฉพาะเช่น หมู่บ้านทำนา หมู่บ้านไม้ผล หมู่บ้านไม้ดอก หมู่บ้านพืชผัก หมู่บ้านปลูกหม่อนทอดผ้าไหม และหมู่บ้านเลี้ยงผึ้ง

2) **แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม** เป็นพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่จะเป็นสวนเกษตรที่ประสบความสำเร็จในการเพาะปลูกหรือสัตว์เลี้ยงเฉพาะอย่าง เช่น สวนเงาะ สวนทุเรียน สวนมะม่วง สวนลิ้นจี่ สวนเกษตรผสมผสาน สวนไม้ดอกต่าง ๆ ซึ่งทางการส่งเสริมการเกษตรจะเข้าไปช่วยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการจัดการให้ดีขึ้นทั้งในด้านการจัดการพื้นที่ วิธีการต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดแสดงสินค้าแปรรูปและสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

3) **แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์** เป็นลักษณะของจุดท่องเที่ยวเกษตรที่มีการจัดงานเทศกาลหรืองานมหกรรมทางการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น งานวันทุเรียนโลก งานวันเงาะโรงเรียน งานระกำหวาน เทศกาลหม่อนไหม หรือเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ทุ่งดอกทานตะวันบาน เป็นต้น

เพียงฤทัย เสริมศิลป์ และคณะ (2561) กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรถูกแบ่งออกตามลักษณะและขนาดของแหล่งท่องเที่ยว ได้ดังนี้

1) **แบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก** สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรแบบผสมผสาน

2) **แบ่งตามลักษณะเจ้าของกิจการและการบริหารจัดการ** สามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภท คือ โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ บริหารจัดการโดยภาครัฐ (หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน บริษัทเอกชน วิสาหกิจชุมชนและบุคคลทั่วไป

3) **แบ่งตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยว** กำหนดตามขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (51 ไร่ขึ้นไป) ขนาดกลาง (21-50 ไร่) และขนาดเล็ก (ไม่เกิน 20 ไร่)

ดังนั้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะกิจกรรมการเกษตร ขนาดพื้นที่ และลักษณะของนักท่องเที่ยว เกษตรกรสามารถขยายการทำเกษตรจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมหรือเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ตามสภาพพื้นที่ ความเหมาะสมของตัวเกษตรกรเอง และตามหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน

3.3 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อิสระพงษ์ เขียนปัญญา (2562) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ดังนี้

3.3.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทักษิณภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว การเพาะเห็ด การทำปศุสัตว์ การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกรที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ การส่งเสริมในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงเกษตรของจังหวัด

3.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ ทางด้านร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ไฟฟ้า ประปา ห้องสุขาเพียงพอ ต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในวันปกติ แต่หากเป็นช่วงวันหยุดจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

3.3.3 ที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เป็นสถานศึกษาไม่มีที่พักบริการแต่ภายในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง มีที่พักให้บริการ ขนาด รูปแบบ ราคาแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับมาตรฐานของที่พำนักนั้นๆ ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวแต่ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคุณภาพและบริการ

3.3.4 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า การเดินทาง เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากถนนเส้นหลักที่เป็นทางหลวงเนื่องจากถนนบางช่วงลักษณะ เส้นทางลาดยางสลับกอนกรีตที่มีความพร้อมที่สามารถเชื่อมโยงเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย และป้ายบอกเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวมีความชัดเจนเนื่องจากจำนวนป้ายที่ถูกติดตั้ง

3.3.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยว แต่ละแห่งมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น ฟาร์มปศุสัตว์ แผนกสัตวศาสตร์ มีการเลี้ยงสัตว์หลักๆ ก็มีโคนม ไก่เนื้อ สุกร สัตว์ปีกจะมีไก่เนื้อ ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ เป็นการพัฒนาพันธุ์ผักที่เหมาะสมสำหรับการผลิตภายใต้ระบบอินทรีย์ ผักหลักๆ จะเป็นมะเขือเทศถั่วฝักยาว พริก ผักสลัด การเพาะเห็ด การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีการปลูกต้นทานตะวัน ปลูกต้นปอเทือง ที่สามารถทำเป็นปุ๋ยที่สามารถสร้างเป็นจุดแสดงความรู้ เพื่อให้คนเข้ามาถ่ายรูปไปให้เป็นที่จุดสนใจ

และมีการร่วมกับอุตสาหกรรมอาหารในการร่วมผลิตนมพาสเจอร์ไรซ์ มีกิจกรรมที่เป็นศูนย์การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ทางด้านการเกษตรแบบครบวงจร

3.3.6 การบริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า ผู้เอทีเอ็ม ผู้โทรศัพท์สาธารณะ รวมถึงสถานพยาบาลที่คอยบริการนักท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.3.7 การโฆษณาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า การโฆษณามีการขึ้นป้ายหรือภายในส่วนจังหวัด มุมเมืองต่างๆ มีการโฆษณาที่เหมาะสม มีการโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ช่อง 11 ไทยพีบีเอส สื่อเสียงตามสายทางวิทยุโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และภายในพื้นที่ที่มีการติดป้ายโฆษณาป้ายบอกเส้นทาง การเข้าพื้นที่ และป้ายประชาสัมพันธ์

3.4 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (2560) กล่าวว่า ผลการพิจารณาปัจจัยย่อยสามารถกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

3.4.1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
พิจารณาจากการวางแผนบุคลากร งบประมาณ ผลิตผลทางการเกษตร แผนการตลาด เป็นต้น
- 2) การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ เช่น กำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พื้นที่อนุรักษ์ ถนนและลานจอดรถ เป็นต้น
- 3) การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัยการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย
- 4) การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมลพิษ ในอากาศที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 5) การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชน โดยรอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนการรักษาวัฒนธรรม การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน
- 6) การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยว ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

7) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย

8) การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำ และที่พัก การดูแลรักษาระบบถนน ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

9) การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตการเกษตร ไปเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์ การยกระดับมาตรฐานสินค้าไปสู่สากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า

10) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผ่นพับป้ายโฆษณา การประชาสัมพันธ์ ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

3.4.2 ศักยภาพการรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความพร้อมในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1) เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เดินทางสะดวกและปลอดภัย (ความสะดวกพิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อปี)

2) ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต

3) ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีหรือไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยวประเภทของที่พัก เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน

4) ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น ไม่มีอาหารบริการ มีอาหารบริการเฉพาะเมื่อสั่งจONGL่วหน้า และมีร้านอาหารบริการในแหล่งท่องเที่ยว

5) การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ มีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นหรือไม่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเกินกว่าจำนวนที่กำหนด

6) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว มีบุคลากรพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาหรือไม่ และมีเพียงพอหรือไม่ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

7) การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีการกำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลาเปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยว ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปีหรือไม่

3.4.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1) การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มีการบรรยายแนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจกให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตน ของนักท่องเที่ยว ขณะเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2) มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หรือไม่

3) ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวจับจ่ายซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ ใช้นในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำกลับบ้าน

4) ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้การพักผ่อนและให้ความบันเทิงภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ประเภท

5) การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เอกสารหรือแผ่นพับบอร์ดหรือป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ

6) การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการรถพ่วงรถจักรยานหรือพาหนะต่าง ๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะหรือส่วนบุคคล

7) การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการส่งจดหมายโทรศัพท์ภายในและภายนอกประเทศ บริการอินเทอร์เน็ต

8) การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ

9) การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สื่อเพื่อการเรียนรู้และฝึกอาชีพผู้สูงอายุและคนพิการ

3.4.4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัดดังนี้

1) ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ ที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรม เช่น การผลิตพืชแบบไม่ใช้ดิน ฟาร์มโคนมสมัยใหม่ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยว

2) ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตรทฤษฎีใหม่การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพ เพื่อกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

3) สภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติหรือได้รับการและตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ

4) ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตรมีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

5) การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (agro-tourism) ใบรับรอง GAP จากกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

6) ความโดดเด่น และหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ไวน์ สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

7) ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การอบ การนวดและประคบสมุนไพร การขี่ม้า การรีดนมวัว การเก็บผลไม้ การคราดหอย การตกปลา การนั่งช้าง เป็นต้น

8) การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมและพักค้างคืนกับเกษตรกรในที่สูง การสัมผัสชีวิตของชาวนาไทยในภาคกลาง การร่วมกิจกรรมกับชาวประมงชายฝั่งทะเล การร่วมกินอยู่และทำกิจกรรมกับชาวสวนอัมพวา เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ 5: ประเด็น การท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลกจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยจะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบมุ่งเน้น นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง

กับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 20 ปี ในระยะแรกให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องวางรากฐานด้านการท่องเที่ยวที่เน้นมาตรฐานและคุณภาพระดับสากล สิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความปลอดภัยและไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ แล้วจึงกระจายการท่องเที่ยวทั้งในมิติของพื้นที่ และรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุด ของการท่องเที่ยวในการเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย โดยแผนแม่บทด้าน การท่องเที่ยวประกอบด้วย 6 แผนย่อย (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562) มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

สร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสานกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองพฤติกรรม ความต้องการนักท่องเที่ยว และสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว

4.2 การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

ส่งเสริมให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ครอบคลุม การจัดการประชุมและนิทรรศการ การจัดงานแสดงสินค้า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรางวัล การจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงการพักผ่อนระหว่างหรือหลังการประกอบธุรกิจ หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการดึงดูดกลุ่มนักเดินทางเพื่อธุรกิจและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ อีกทั้ง ส่งเสริมให้การจัดงานธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ เป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่นำไปสู่การสร้างสรค์นวัตกรรม รวมถึงการสร้างเวที เจริญการค้าและการลงทุนของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

4.3 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย

พัฒนาและยกระดับมาตรฐาน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่า การท่องเที่ยว เน้นสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล ร่วมกับการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาไทย ที่พัฒนาต่อ

สอดคล้องความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

4.4 การท่องเที่ยวถ้ำทางน้ำ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวไทย เป็นแหล่งสร้างรายได้ใหม่ให้กับประเทศ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและ การมีส่วนร่วมของชุมชน ครอบคลุมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง และการท่องเที่ยวในลุ่มน้ำสำคัญ โดยการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐาน สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงบริบทของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่

4.5 การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

ยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียน โดยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ แผนการลงทุนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทั้งทางถนน รางน้ำ และอากาศ และกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในประเทศ อนุภูมิภาค และอาเซียน บนฐานอัตลักษณ์เดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวร่วมกัน

4.6 การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวไทย

รัฐจวน ทองรอด และรุ่ง กาญจนวิโรจน์ (2552) ได้กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทิศทางการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดรูปแบบและทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งอาจแบ่งแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นหลายระดับตามความเหมาะสม และความจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ แผนการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น

สิมมา จันทรทอง และคณะ (2563) กล่าวว่า การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อการจัดการเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 มิติคือ มิติทางสังคม มิติทางเศรษฐกิจ และมิติทางสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ถ้าทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเกิดชำรุดทรุดโทรม อันเป็นผลจากการท่องเที่ยวของผู้ที่มาเยือนจำนวนมาก อาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวแห่งนั้นขาดการวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดีโดยไม่สามารถกำหนดมาตรการและแผนงาน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น กล่าวอีกนัยหนึ่ง การท่องเที่ยวมี

ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่หมายความว่า ถ้าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมถูกทำลาย ก็เท่ากับว่าประชาชนในท้องถิ่นสูญเสียพลังความเข้มแข็งในการธำรงรักษาสิ่งแวดล้อมไว้ได้ แนวคิดของการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนจึงอยู่บนพื้นฐานความสำคัญในการสร้างผลผลิตของการท่องเที่ยวและการสร้างสัมพันธภาพอย่างผสมกลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้ง 3 มิตินี้ ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ผู้มีส่วนได้เสียจะต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมต่อการวางแผนและจัดการเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ (2563) กล่าวว่า แนวทางการจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดราชบุรีออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ 1) การบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น 2) สร้างเอกลักษณ์และกิจกรรมของแต่ละพื้นที่บนวิถีท้องถิ่น และ 3) การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรีอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว จัดอยู่ในกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

5. แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.1 การวางแผนพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมชาย สำเนียงงาม และคณะ (2560) กล่าวว่า ในการวางแผนพัฒนาและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีขั้นตอนดังนี้

5.1.1 การหาผู้สนับสนุนทางการเงินและผู้นำโครงการ โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มิบทบาทในการริเริ่มโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ องค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นองค์กรของภาครัฐ ทั้งนี้ผู้คนในท้องถิ่นจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการวางแผนพัฒนาต่อไปผู้นำโครงการต้องมาจากตัวแทนของผู้คนในชุมชน สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการต้องมาจากหลากหลายองค์กร ทั้งจากภาคเอกชนและภาครัฐรวมทั้งผู้คนในท้องถิ่นกลุ่มเกษตรกรที่ร่วมโครงการ

5.1.2 การตั้งเป้าหมาย คือ เป้าหมายทั่วไปในการจัดพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตนเองซึ่งได้แก่สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ และปกป้องสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

5.1.3 การตรวจสอบจุดแข็งจุดอ่อน ต้องมีการพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแต่ละแห่งย่อมมีจุดอ่อน จุดแข็งแตกต่างกันไป เมื่อมีการพิจารณาจุดอ่อน จุดแข็ง ของสถานที่แต่ละแห่ง

5.1.4 การนำคำแนะนำมาประกอบการพัฒนา เมื่อมีการตรวจสอบจุดอ่อน จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ขึ้นต่อไป คือ การนำคำแนะนำจากฝ่ายต่างๆ มาพิจารณาร่วมกับจุดแข็งจุดอ่อนเหล่านั้นเพื่อหาหนทางที่จะคงจุดแข็งนั้นไว้ และแก้ไขจุดอ่อนที่ยังคงมีอยู่

5.1.5 การตั้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็ง และแนะนำต่างๆ แล้วสิ่งต่อไป คือ การตั้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานพร้อมทั้งหาวิธีการดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จ

5.1.6 การกำหนดความสำคัญก่อนหลังและความรับผิดชอบ กำหนดความสำคัญก่อนหลังในการพัฒนาว่าสิ่งใดควรเริ่มดำเนินการก่อนและสิ่งใดสามารถรอไว้ก่อนได้พร้อมทั้งกำหนดบุคคลและฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องร่วมกันดำเนินงานในโครงการ

5.1.7 การกระตุ้นและให้แนวทางการพัฒนา มีการกระตุ้นติดตามผลการดำเนินงานของทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบผลตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าแต่ละฝ่ายสามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

5.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จิตต์โสภิน มีระเกตุ และคณะ (2562) กล่าวว่า การพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility) โดยการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวให้เป็นสัดส่วน เช่น พื้นที่บรรยายพื้นที่ฝึกปฏิบัติ พื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการปรับปรุงภูมิทัศน์ นอกจากนี้จะเกิดความชัดเจนในการพื้นที่แล้ว ยังก่อให้เกิดสุขอนามัยในสถานที่ท่องเที่ยวด้วย รวมถึงการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) เช่น เพิ่มห้องน้ำ แบ่งห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิง เพื่อสุขอนามัยและเพิ่มความสามารถในการรองรับ เป็นต้น สำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งที่พบ คือ ควรเพิ่มป้ายนำทางบนเส้นทางเพื่อเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะบริเวณทางแยก เพื่อไม่ให้เกิดการหลงทาง เป็นต้น

ปรัชญา บุญเดช (2561) กล่าวว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากโดยจำแนกได้เป็น 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่

1) ด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละของรายได้ประชาชาติ (GAP) และเนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องใช้กำลังคน ทำให้เกิดการจ้างงานสร้างอาชีพในภาคบริการจำนวนมาก เกิดการกระจายรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้

2) **ด้านสังคม** การท่องเที่ยวช่วยสร้างช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามต่อกัน อีกทั้งยังช่วย กระตุ้นการนำเอาศิลปวัฒนธรรมของตน ตลอดจนรักษาสีงแวดล้อมและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ตลอดไป

3) **ด้านการเมือง** การท่องเที่ยวเป็นการส่งเสริมด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเมื่อได้มาเยือนและเกิดความประทับใจ จะช่วยสร้างไมตรีและความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้โดยง่าย รวมทั้งการท่องเที่ยวยังสามารถสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ชาวต่างประเทศส่งเสริมให้นานาชาติรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

พัชรา เอี่ยมกิจการ และขจิตขวัญ กิจวิสาละ (2560) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาแหล่งการเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพได้ 6 ขั้นตอนซึ่งในทุกขั้นตอนจะมีการสื่อสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) **การสำรวจความต้องการของแหล่งการเกษตรและชุมชน** ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยประเด็นในการสำรวจแหล่งการเกษตรที่มีความต้องการจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มี 7 ประเด็น ได้แก่ (ก.) สภาพการเข้าถึงแหล่งการเกษตรมีความสะดวกและปลอดภัยหรือไม่ (ข) สิ่งอำนวยความสะดวก มีห้องน้ำสถานที่นั่งพักผ่อน รมไม้ที่ร่มรื่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนหรือไม่ (ค.) จุดเด่นของแหล่งการเกษตร เช่น บางสถานที่อาจมีจุดเด่นในการเป็นแหล่งเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ บางสถานที่อาจเป็นแหล่งเกษตรอินทรีย์ในการปลูกพืชผักผลไม้ โดยไม่ใช้สารเคมี (ง.) ความพร้อมของแหล่งการเกษตรในด้านต่างๆ และความต้องการที่จะให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน ในประเด็นนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่งอาจต้องเพิ่มความรู้อให้แก่สมาชิกชุมชน เช่น การบริการนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การนำชมแหล่งท่องเที่ยว การจัดสถานที่และอาหารการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น (จ.) บรรยากาศโดยรวมของชุมชน เช่น เป็นแหล่งที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ธรรมชาติที่สวยงามหรือไม่ มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงหรือไม่ เพราะนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปไม่ได้มาเที่ยวแหล่งการเกษตรเพียงอย่างเดียว (ฉ.) ควรพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นทะเล วัตที่มีชื่อเสียง แหล่งประวัติศาสตร์ และประเด็นสำคัญคือ (ช.) ความต้องการที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของเจ้าของแหล่งการเกษตร

2) **การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร** ทั้งนี้สิ่งที่น่าสนใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในลำดับต้นๆ ได้แก่ ความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์ ต้องการความสะดวกในการเดินทาง ต้องการเยี่ยมชมสวนผลไม้ และแหล่งแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โดยต้องการทำกิจกรรมในแหล่งการเกษตรตามประเภทของการเกษตร เช่น ถ้าเป็นสวนผลไม้ต้องการเด็ดผลไม้รับประทาน

เอง หรือถ้าเป็นแหล่งแปรรูปต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมแปรรูปผลผลิต ต้องการบรรยากาศและความสวยงามของสิ่งแวดล้อมต้องการโมติวิจิตของคนในชุมชนและเกษตรกร ต้องการกิจกรรมรับประทานอาหารเช้าที่มาจากผลผลิตในแหล่งเกษตรและฟังคำบรรยายจากเกษตรกร

3) การให้ความรู้โดยการอบรมเพิ่มศักยภาพของแหล่งการเกษตรและชุมชน ในขั้นตอนนี้เป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่แหล่งการเกษตรและชุมชนในส่วนที่ยังขาดอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยอาจใช้วิทยากรจากต่างถิ่นซึ่งสามารถกลายเป็นเครือข่ายความร่วมมือต่อไปได้ในอนาคต ทั้งนี้ในการอบรมให้ความรู้ตามความต้องการของเกษตรกรนั้นประกอบด้วย (ก.) ขั้นเตรียมการอบรม โดยทำการประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการอบรมประชุมร่วมกันคิดว่าจะเชิญวิทยากรท่านใด จากแหล่งใด ติตป้ายประชาสัมพันธ์ หรือประสานงานแจ้งกำหนดวัน เวลาสถานที่ และหัวข้อการอบรมให้ทราบกันโดยทั่วกัน การเตรียมสถานที่ในการอบรมทั้งภาคการบรรยายและภาคปฏิบัติ (ข.) ขั้นการจัดอบรม โดยเตรียมรายละเอียดเนื้อหา ติตต่อขอเอกสารต้นฉบับจากวิทยากรและทำสำเนาแจกผู้เข้ารับการอบรม การจัดการต้อนรับผู้เข้ารับการอบรม การลงทะเบียนการเข้ารับการอบรม และ (ค.) การประเมินผลการฝึกอบรมภายหลังการอบรม

4) การปฏิบัติการทดลองต้อนรับนักท่องเที่ยว ควรให้แหล่งการเกษตรและชุมชนได้มีโอกาสทดลองการบริการต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่งทุกคนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว โดยควรดำเนินการหลังจากทำการฝึกอบรมมาแล้วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้แหล่งการเกษตรได้เตรียมพื้นที่เตรียมสินค้า เตรียมผู้นำเที่ยว จัดป้ายแนะนำสถานที่ในจุดต่างๆ ในขั้นนี้ควรมีการประเมินผลจากนักท่องเที่ยวว่าการทดลองต้อนรับนักท่องเที่ยวมีข้อเด่นข้อด้อยอะไร

5) การสร้างเครือข่าย เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรประกอบด้วยสมาชิกของชุมชน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพต่างๆ โดยมีผู้ประสานงานในแต่ละกลุ่มที่ประสานเป็นผู้มอบหมาย ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มอาจสร้างเครือข่ายที่อยู่ต่างชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

6) การพัฒนาฝีมือพัฒนาศักยภาพชุมชนและคู่มือการท่องเที่ยวชุมชน หากแหล่งการเกษตรใดได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้วต้องการที่จะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนควรจัดทำ

(1) **คู่มือพัฒนาศักยภาพชุมชน** ซึ่งเป็นการจัดทำข้อมูลการสำรวจความต้องการพัฒนาศักยภาพของชุมชน และการพัฒนา/ปรับปรุงตามสิ่งทีระบุในความต้องการ

(2) **คู่มือการท่องเที่ยวชุมชน** ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลและประวัติความเป็นมาของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวในตำบลและพื้นที่ใกล้เคียง ผลิตภัณฑ์ชุมชน ความเป็นมาของแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และข้อมูลการติดต่อ

5.3 นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศรัณญา ศรีทอง (2559) กล่าวว่า นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ นโยบาย 4.0 ยุทธศาสตร์ประชารัฐ นโยบายยกกระดาน A4 และแผนยุทธศาสตร์งานท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1) **นโยบาย 4.0 ของรัฐบาลไทย** สถานการณ์ของโลกในปัจจุบันจากการเคลื่อนจากโลกในศตวรรษที่ 20 มาสู่โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ก่อให้เกิดชุดของโอกาส ภัยคุกคาม เงื่อนไขและข้อจำกัดชุดใหม่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนา ชุดของขีดความสามารถชุดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง จากการที่ประเทศไทยอยู่ในระยะ “เปลี่ยนผ่าน” วิถีอุตสาหกรรมและการเมืองหลายต่อหลายครั้ง ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของโลกในศตวรรษที่ 21 หากประเทศไทยไม่มีการกำหนด วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตลอดจนไม่ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนประเทศผ่านการปฏิรูป และการปรับเปลี่ยนอย่างจริงจัง ประเทศไทยอาจจะประสบกับสถานะเสื่อมถอยจากประเทศ ในโลกที่สองในปัจจุบัน เป็นประเทศในโลกที่สามในอนาคตก็เป็นได้ แต่หากดำเนินการปฏิรูป สำเร็จจะทำให้ประเทศไทย สามารถก้าวไปสู่ “ประเทศในโลกที่หนึ่ง”

นโยบาย 4.0 เป็นนโยบายที่เกิดจากแนวคิดรัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่เน้นสร้างความเข้มแข็งจากภายในและการเชื่อมโยงไทยสู่ประชาคมโลก เป็นนโยบายวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว และเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน สำหรับโมเดล Thailand 4.0 รัฐบาลต้องการให้เกิดการขับเคลื่อนจาก ยุค 1.0 ซึ่งเป็นยุคของการทำการเกษตรและงานหัตถกรรมยุค 2.0 ซึ่งเป็นยุคที่ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมเบา และยุค 3.0 ซึ่งเป็นยุคอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน เน้นการส่งเสริมการส่งออกและสนับสนุนการลงทุน และการนำเข้าเทคโนโลยี จากต่างประเทศ หลอมรวมกันเพื่อก้าวไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวคิดสำคัญคือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการสร้าง ความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมโยงไทยสู่ประชาคมโลก เปลี่ยนกระบวนการพัฒนาประเทศ จากการปักเข้าไปสู่การสร้างรากแก้วโดยปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่เคยพึ่งพาเทคโนโลยี จากภายนอกเป็นหลักไปสู่การพึ่งพาตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยเริ่มจากรากฐาน ที่สำคัญคือการสร้างคนสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเป็นสังคมอุดมปัญญา และเมื่อคนไทย มีคุณภาพก็จะนำไปสู่การสร้างวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ยกกระดานเกษตรกรแบบดั้งเดิม สู่เกษตรกรสมัยใหม่ ยกกระดาน SMEs (Small and

medium-sized enterprises) แบบดั้งเดิม สู่ SMEs ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม สร้างธุรกิจบริการแบบดั้งเดิมสู่ธุรกิจบริการมูลค่าสูง เปลี่ยนคนที่มีความคิดสู่การเป็น start up ที่สร้างมูลค่าทางธุรกิจ ทั้งนี้ ไทยแลนด์ 4.0 จึงเป็นโมเดลที่ตอบโจทย์ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ผ่านการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายใน 20 ปี ข้างหน้า

2) **ยุทธศาสตร์ประชารัฐ** ยุทธศาสตร์ “ประชารัฐ” เป็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้น ในรัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เพื่อให้ส่วนราชการต่างๆ ใช้เป็น แนวทางในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เกิดความสงบเรียบร้อย เกิดความสามัคคี และสร้างการพัฒนาประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืน ได้จริง

ยุทธศาสตร์ประชารัฐสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากโดยอาศัย 2 แนวคิดหลักผนวกกัน โดยแนวคิดการพัฒนาความเข้มแข็งของรากฐานประเทศ และผนวกกับแนวคิดเรื่องประชารัฐ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม ซึ่งถ้าผนวก 3 ภาคนี้เข้ามาทำงานด้วยกันจะมีพลังที่สุด เพราะภาครัฐนั้นมีอำนาจรัฐ ภาคธุรกิจนั้น มีความสามารถในการจัดการมากกว่าภาคอื่นๆ ภาคประชาสังคมก็เข้าถึงความละเอียดอ่อน ของมนุษย์ ชุมชนต่างๆ จึงกล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์นี้เป็นยุทธศาสตร์ที่ก้าวหน้ามาก เป็นยุทธศาสตร์ ที่ก้าวเข้าสู่ยุคที่ 4 ของโลก นั่นคือการมองภาพทั้งหมดร่วมกัน เป็นความร่วมมือกันที่จะพัฒนา อย่างบูรณาการทุกเรื่องร่วมกัน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นจุดคานงัดการพัฒนาทุกด้าน ได้โดย ชุมชนต้องเป็นองค์กรชุมชนเข้มแข็ง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม-ภูมิสถาปัตยกรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ น่าสนใจ มีอาหารอร่อย ขนมอร่อย มีสินค้านำซื้อ-ตลาดชุมชน มีกิจกรรมที่ส่งเสริม สุขภาพอนามัย มีโฮมสเตย์นำพัก-การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

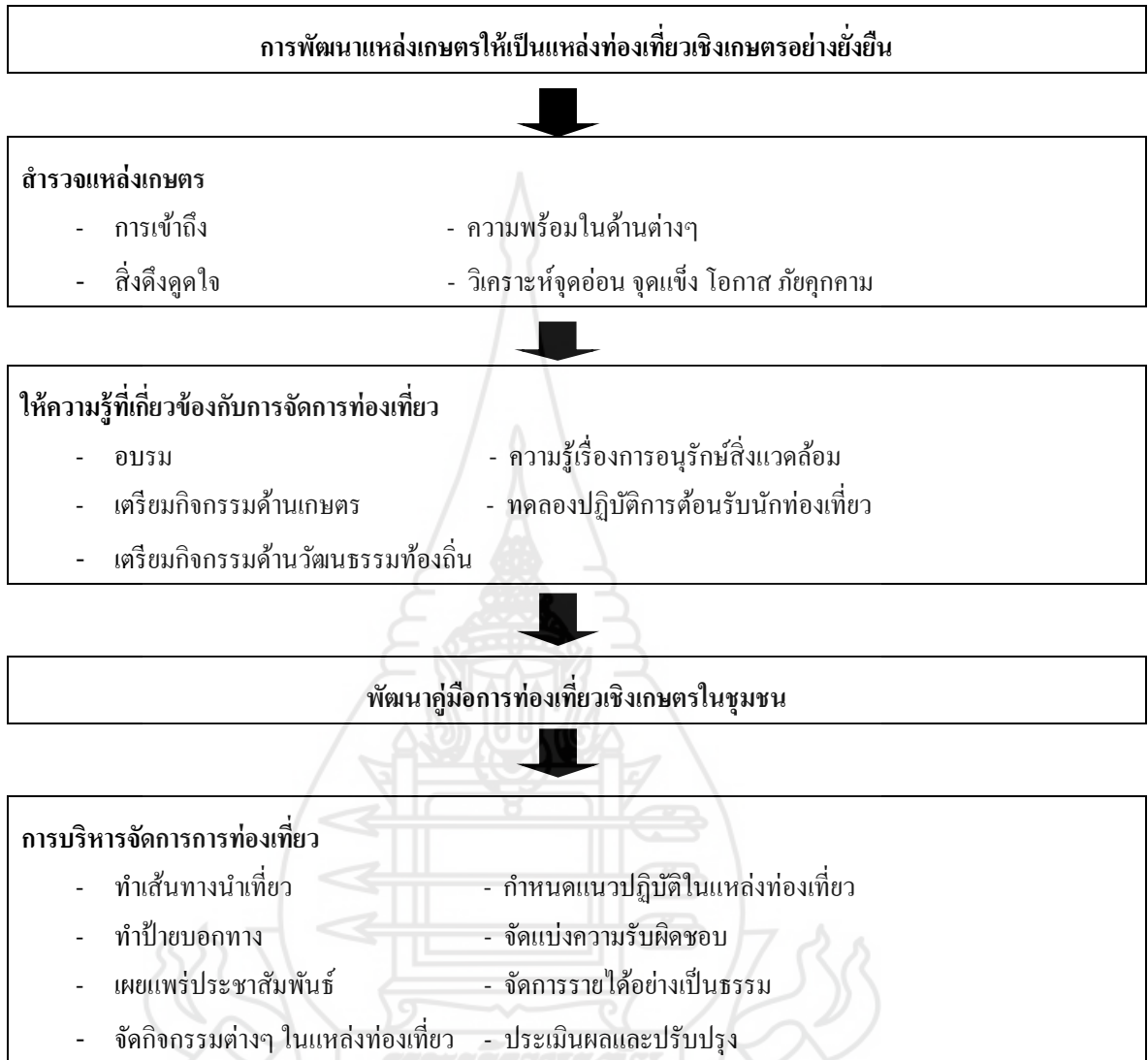
การ ส่งเสริม การ ท่องเที่ยว และ MICE (meeting incentive convention and exhibition) เป็นหนึ่งในตัวขับเคลื่อนของ โครงสร้างการขับเคลื่อนประเทศตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ การท่องเที่ยวไทยช่วยกระจายรายได้ไปยังภาคส่วนอื่นและเติบโตได้อย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มการกระจายรายได้ ยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยว และเสริมสร้างความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ โครงการ Amazing Thai Taste เพื่อส่งเสริมการรับประทานอาหารไทย ผลไม้ไทยและชาวไทย และโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น คือ โครงการไทยเท่ เป็นการคัดสรรและประกวดการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจในพื้นที่แต่ละจังหวัดร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงพาณิชย์

3) นโยบายยกกระดาษ A4 ของรัฐบาลไทย นโยบายยกกระดาษ A4 เป็นนโยบายที่ตอบสนองการขับเคลื่อน โมเดล 4.0 ของรัฐบาลในด้านการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นนโยบายที่เน้นพัฒนาให้เกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีรายได้มั่นคง ประกอบด้วยแผนงานจำนวนทั้งสิ้น 13 แผนงาน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามีแผนงานที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ แผนงานศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งแต่เดิม ศพก. มีจำนวน 882 ศูนย์ทั่วประเทศ ปัจจุบันมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มอีกจำนวน 1,221 ศูนย์เครือข่ายทั่วประเทศ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรเข้ามาเรียนรู้และมีความพร้อมในการให้บริการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการและการตลาด รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตรด้านต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ รวมทั้ง เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรเกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

4) แผนยุทธศาสตร์งานท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวปฏิบัติในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านตลาด การท่องเที่ยว การส่งเสริม ควบคุม และป้องกันผลกระทบ การพัฒนาผสมผสานการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2560) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐเอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ การส่งเสริมสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนผู้ประกอบการให้ใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การดูแลรักษาและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น และพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้างพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้นำคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการระดับโลก

นางอุศลา เชนนะสิริ (2555) ได้กล่าวถึง กระบวนการในการพัฒนาแหล่งเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

ที่มา: นางอุศลา เชนนะสิริ (2555)

ดังนั้นสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมทั้งผู้นำทางการเมืองที่เข้มแข็ง มีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายทิศทางการดำเนินงาน ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคตโดยอาศัยข้อมูลการดำเนินงานการท่องเที่ยวของปีที่ผ่านมา ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นำมาพิจารณาเพื่อที่จะได้แนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดราชบุรีมีสถิตินักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559 -2561 มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องร้อยละ 18.5 , 28.6 , 9.8 ตามลำดับ สร้างรายได้ให้กับจังหวัดราชบุรีในปี 2562 จำนวน 4,407 ล้านบาท โดยมาชะงักในช่วงปี 2563-2564 อันเนื่องมาจากผลกระทบจากสถานการณ์โรค COVID – 19 แต่เนื่องจากภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีเป็นภาคการผลิตที่มีศักยภาพที่สามารถสร้างรายได้ที่โดดเด่นของจังหวัด จึงสมควรที่จะพัฒนาในเชิงรุกและยกระดับการขยายตัวเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดให้เข้มแข็งต่อไป โดยการเตรียมความพร้อมของคน ในจังหวัดราชบุรีทุกช่วงวัย ให้มีศักยภาพและภูมิคุ้มกันที่พอเพียง สามารถรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ได้ การสร้างศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer /Smart Farmer) ถ่ายทอดองค์ความรู้และการใช้เทคโนโลยีในการผลิต กระบวนการผลิตเข้าสู่มาตรฐาน ตลอดจนการส่งเสริมด้านการตลาด ด้านการท่องเที่ยวดำเนินการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวเพื่อให้บริการที่มีมาตรฐาน การพัฒนากิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อการยกระดับสู่การผลิตและบริการสมัยใหม่ พัฒนาผู้ประกอบการในภาคเศรษฐกิจฐานรากให้มีศักยภาพ ดำเนินการผลิตบนพื้นฐานของความรู้และข้อมูล และความต้องการของตลาด มีการปรับตัวขององค์กรรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี, 2564)

กาญจนา นันท์ สารตะขบ (2562) ได้ศึกษาถึง ความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีนักส่งเสริมทั้งภาครัฐ และเอกชน เข้ามาให้ความรู้และสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่เกษตรกรอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการส่งเสริมแบบการบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติ

เพียงฤทัย เสงี่ยมศิลป์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาถึง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ ตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ชุมชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนได้ครบทั้งศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ความดึงดูดใจ (attraction) ความสามารถในการเข้าถึง (accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenity) ที่พัก (accommodation) และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (activity)

ชัยฤทธิ์ ทองรอด (2561) ได้ศึกษาถึง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องเรือชมสวน เลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านอัตราค่าบริการ/การเงิน ด้านการบริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ (2563) ได้ศึกษาถึง การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี พบว่า แนวทางการจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดราชบุรี ออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ 1) การบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น 2) สร้างเอกลักษณ์และกิจกรรมของแต่ละพื้นที่บนวิถีท้องถิ่น และ 3) การส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรีอย่างยั่งยืน

ยุพดี ทองโคตร และคณะ (2563) ได้ศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์บ้านห้วยสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บ้านห้วยสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 หากพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.17 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และด้านการมีส่วนร่วม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรมุ่งเน้น 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสร้างจิตสำนึกคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณและธรรมาภิบาล และให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย 2. ส่งเสริมการสร้างประสบการณ์เชิงพื้นที่ของชุมชน โดยผ่านการสื่อสารข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิตที่จะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนด้วยกิจกรรมต่างๆ ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

ประติมากร วงษ์ดี (2562) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านของพ่อ ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า 1) นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีระดับการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านของพ่อ ตำบลภูเขาทอง อำเภอ

พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) นักท่องเที่ยวที่มีการสืบค้นข้อมูลก่อนการเดินทางท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแตกต่างกันมีระดับการตัดสินใจเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงบ้านของพ่อ ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาท่องเที่ยวแตกต่างกัน

พัชรา เอี่ยมกิจการ และจจิตขวัญ กิจวิสาละ (2560) ได้ศึกษา โครงการการสื่อสารเพื่อการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จ.ระยอง พบว่า กระบวนการในการคืนผลงานวิจัยและเติมข้อมูลให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มและการพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่เพื่อการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินงานทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การทำความเข้าใจงานวิจัยเดิม การทำความเข้าใจชุมชน และการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการทำความเข้าใจทั้งในเนื้อหาของงานวิจัยเดิมที่จะนำไปสู่การวางแผนการคืนข้อมูลในกับเจ้าของพื้นที่ และความเข้าใจบริบทชุมชนที่จะนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การสื่อสารการเพื่อการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอนที่เชื่อมโยงกัน ดังนี้ ขั้นตอนแรก เป็นขั้นตอนการพัฒนาฐานข้อมูลหรือขั้นตอนของการคืนและเติมข้อมูลจากงานวิจัยเดิมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นตอนการพัฒนานักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดำเนินการควบคู่กับขั้นตอนการพัฒนาฐานข้อมูล 3) การประยุกต์ใช้สื่อเดิมและสื่อใหม่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเมื่อมีฐานข้อมูลที่มีความถูกต้องและทันสมัยและมีนักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นสื่อบุคคลเรียบร้อยแล้วกระบวนการผลิตสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่นักสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะได้ฝึกการวิเคราะห์และการผลิตสื่อเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สื่อเดิมที่มีในพื้นที่กับสื่อใหม่ที่จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและ 4) การส่งต่อฐานข้อมูลสู่ผู้ดูแลในพื้นที่ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสื่อสารเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต

จอมภัก คลังระหัด และคณะ (2560) ได้ศึกษา ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี กรณีศึกษา เดอะลิตเติ้ลการ์เด้น อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สิ่งที่ทำให้ทางกิจการประสบความสำเร็จเนื่องจากเจ้าของกิจการได้ให้ความสำคัญแก่กระบวนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) สิ่งดึงดูดใจ 2) ที่พัก 3) กิจกรรม 4) การเดินทางและ 5) สิ่งอำนวยความสะดวก ส่งผลให้กิจการประสบความสำเร็จและยังสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตทาง

การเกษตรอีกทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์พร้อมทั้งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สมบูรณ์แบบ

ปัญหา บุญเรือง (2560) ได้ศึกษา การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านคำไฮ ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความคาดหวังว่าชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ มีความต้องการให้พื้นที่เกษตรของตน เป็นจุดท่องเที่ยวและพร้อมให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ ช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน และช่วยให้ชุมชนมีชื่อเสียง (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านคำไฮ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ได้แก่ ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามลำดับ (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านคำไฮ อยู่ในระดับปานกลาง ทุกประเด็น ได้แก่ ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามลำดับ (4) กลุ่มตัวอย่างต้องการความรู้ในระดับมากในทุกประเด็น ผ่านสื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นคู่มือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คืออินเทอร์เน็ต และวิธีการส่งเสริมด้วยการฝึกปฏิบัติ (5) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาชีพที่ต่างกัน มีความต้องการให้พื้นที่เกษตรเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในหลายๆ ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1.1 สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม โดยเลือกจากกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการดำเนินการเป็นวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 กลุ่ม จำนวน 57 ราย ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใกล้น้ำเคียนนาเขาช่องพราน จำนวน 38 ราย และสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟอสฟอรัส ลูกसान กสิกรรมธรรมชาติโพธาราม จำนวน 19 ราย

1.1.2 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรเนื่องจากไม่มีการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลอย่างเป็นทางการ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม เก็บจากประชากรทั้งหมดไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

1.2.2 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (accidental Sampling) และใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แต่ด้วยไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและไม่มีการสำรวจผู้มาเยี่ยมชมอย่างเป็นทางการ ผู้ศึกษาวิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ในเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ จำนวน 100 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด (close-ended question) และแบบปลายเปิด (open-ended question) ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการสร้างเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด และปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามสำหรับสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบมีโครงสร้างที่มีคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด ประกอบไปด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ตลอดฤดูกาลท่องเที่ยว และผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง และเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งกำหนดการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

- ไม่เคย เท่ากับ 0 คะแนน
- นาน ๆ ครั้ง เท่ากับ 1 คะแนน
- ประจำ/บ่อย เท่ากับ 2 คะแนน

ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับของปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับของความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำหรับตอนที่ 2, 3 และ 4 ผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งกำหนดการประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

- น้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน
- น้อย เท่ากับ 2 คะแนน
- ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
- มาก เท่ากับ 4 คะแนน
- มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

2.1.2 แบบสอบถาม สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ศักยภาพการบริหารจัดการ ศักยภาพการรองรับของ

แหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ลักษณะเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งผู้ตอบเลือกตอบตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งกำหนดการประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

- น้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน
- น้อย เท่ากับ 2 คะแนน
- ปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน
- มาก เท่ากับ 4 คะแนน
- มากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด เพื่อให้เติมข้อความลงในช่องว่าง

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.2 การกำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย

2.2.3 การดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์แบบร่าง

2.2.4 การนำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านที่ทำกรวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ความคิดเห็นด้านความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) ได้แก่ ความครอบคลุมด้านเนื้อหาและความถูกต้องตามสำนวนภาษา จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะไว้

2.2.5 การนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค ในแบบสอบถามสำหรับสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตอนที่ 2 = 0.979 ตอนที่ 3 = 0.985 ตอนที่ 4 = 0.977 และแบบสอบถามสำหรับ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ เกษตร ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.927 ซึ่งพบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7 ดังนั้นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จึงผ่านเกณฑ์การยอมรับได้ ตามที่ Jump, N. (1978, อ้างถึงในมานิตลาเกลี้ยง 2558, น.37) ได้เสนอเกณฑ์การยอมรับสำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจไว้ว่า ค่า Cronbach มากกว่าและเท่ากับ 0.7 ซึ่งค่าที่ได้มีความน่าเชื่อถือได้ จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คน ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใกล้น้ำเค็มงานเขาช่องพราน จำนวน 38 ราย และสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พ่อสร้าง ลูกสาน กสิกรรมธรรมชาติโพธาราม จำนวน 19 ราย และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จำนวน 100 ราย ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2565 ถึงเดือนกรกฎาคม 2565 ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประสานงานกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำอำเภอ เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและขอความร่วมมือในการนัดหมายเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูล

3.2 การชี้แจงรายละเอียดการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดแก่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัย

3.3 การตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อทำการคัดแยกแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์มาทำการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถามให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

3.4 การนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 157 ชุด นำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

4.1 การตรวจสอบข้อมูล (editing) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ได้มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

4.2 การลงรหัส (coding) นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตามที่ได้ออกเป็นสไลด์ไว้ล่วงหน้า สำหรับคำถามปลายปิด (close-ended Question) โดยแบ่งส่วนการวิเคราะห์ออกเป็น ส่วนๆ และสำหรับคำถามปลายเปิด (open-ended Question) วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

4.3 การประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ โดยวิเคราะห์จำนวน 6 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลของสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละประเด็น และคำถามเกี่ยวกับระดับความถี่การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการให้คะแนนและแปลความหมาย มีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนน โดยนำค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{2 - 0}{3} \end{aligned}$$

ดังนั้น

0.00 – 0.70 หมายถึง มีความถี่ระดับไม่เคย

0.71 – 1.40 หมายถึง มีความถี่ระดับนาน ๆ ครั้ง

1.41 – 2.00 หมายถึง มีความถี่ระดับประจำ/บ่อย ๆ

2) ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4) ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับการให้คะแนนและแปลความหมายของข้อ 2) – 4) มีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \end{aligned}$$

ดังนั้น

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความพร้อมระดับน้อยที่สุด

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความพร้อมระดับน้อย

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความพร้อมระดับปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความพร้อมระดับมาก

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความพร้อมระดับมากที่สุด

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยว

1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละประเด็น

2) ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นคำถามปลายปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการให้คะแนนและแปลความหมาย มีการให้คะแนนและแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็น

ระดับโดยใช้เกณฑ์ เหมือนกับข้อ 2) – 4) ของข้อมูลสำหรับสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3) ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน จัดกลุ่มแล้วนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ซึ่งได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 5 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยว และผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1.1.1 เพศ สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.1 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 43.9 เป็นเพศชาย

1.1.2 อายุ สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอายุเฉลี่ย 50.74 ปี โดยมีอายุสูงสุด 64 ปี ต่ำสุด 26 ปี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกษตรกรร้อยละ 40.3 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 29.8 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 15.8 มีอายุ 61 ปีขึ้นไป และร้อยละ 14.0 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ตามลำดับ

1.1.3 ระดับการศึกษา สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 33.3 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 28.1 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 15.8 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 8.8 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญา และร้อยละ 7.0 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามลำดับ

1.1.4 ประสบการณ์ในการทำการเกษตร สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 20.07 ปี โดยมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรสูงสุด 45 ปี ต่ำสุด 2 ปี เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรร้อยละ 29.8 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ร้อยละ 26.3 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 20-28 ปี ร้อยละ 17.6 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 29-37 ปี ร้อยละ 15.8 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 11-19 ปี และร้อยละ 10.5 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตร 38 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 57			
	ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	25	43.9
	หญิง	32	56.1
อายุ			
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	8	14.0
	41-50 ปี	17	29.8
	51-60 ปี	23	40.4
	61 ปีขึ้นไป	9	15.8
ค่าต่ำสุด = 26 ปี ค่าสูงสุด = 64 ปี ค่าเฉลี่ย = 50.74ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.867 ปี			

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 57

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	9	15.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	7.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	19	33.3
ปวช.	4	7.0
ปวส. หรือ อนุปริญญา	5	8.8
ปริญญาตรี	16	28.1
ประสบการณ์ในการทำเกษตร		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	17	29.8
11-19 ปี	9	15.8
20-28 ปี	15	26.3
29-37 ปี	10	17.6
38 ปีขึ้นไป	6	10.5
ค่าต่ำสุด = 2 ปี ค่าสูงสุด = 45 ปี ค่าเฉลี่ย = 20.07 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.50 ปี		

1.1.5 การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1) **สื่อบุคคล** สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากสื่อบุคคลอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.16) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากเพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.40) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากผู้นำชุมชน อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.16) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.11) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอื่น อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.09) และมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชน อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.04) ตามลำดับ

2) **สื่อมวลชน** สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากสื่อมวลชนอยู่ในระดับนานๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.40) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิก

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับประจำ/ บ่อย ๆ (ค่าเฉลี่ย 1.72) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากวิทยุโทรทัศน์ อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.39) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากวิทยุกระจายเสียง อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.26) และมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากหอกระจายข่าว อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.25) ตามลำดับ

3) *สื่อสิ่งพิมพ์* สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.31) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากวารสาร/นิตยสาร อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.33) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากเอกสารวิชาการ และแผ่นพับ/ใบปลิวอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.32) และมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.26) ตามลำดับ

4) *สื่อกิจกรรม* สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากสื่อกิจกรรมอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 0.87) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากการทัศนศึกษา/ดูงานอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 0.93) มีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากการฝึกอบรม อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 0.84) และมีความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้จากการสัมมนา อยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 0.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ความถี่การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 57

แหล่งข้อมูล/ความรู้	ระดับความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สื่อบุคคล			1.16	0.403	นาน ๆ ครั้ง
1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	0	2	1.11	0.524	นาน ๆ ครั้ง
1.2 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอื่น	0	2	1.09	0.606	นาน ๆ ครั้ง
1.3 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชน	0	2	1.04	0.597	นาน ๆ ครั้ง
1.4 ผู้นำชุมชน	0	2	1.16	0.649	นาน ๆ ครั้ง
1.5 เพื่อนบ้าน / ญาติพี่น้อง	0	2	1.40	0.728	นาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 57

แหล่งข้อมูล/ความรู้	ระดับความถี่ของการได้รับข้อมูล/ความรู้				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2. สื่อมวลชน			1.40	0.493	นาน ๆ ครั้ง
2.1 วิทยุโทรทัศน์	0	2	1.39	0.648	นาน ๆ ครั้ง
2.2 วิทยุกระจายเสียง	0	2	1.26	0.613	นาน ๆ ครั้ง
2.3 หอกระจายข่าว	0	2	1.25	0.689	นาน ๆ ครั้ง
2.4 อินเทอร์เน็ต	0	2	1.72	0.491	ประจำ/บ่อย ๆ
3. สื่อสิ่งพิมพ์			1.31	0.461	นาน ๆ ครั้ง
3.1 เอกสารวิชาการ	0	2	1.32	0.540	นาน ๆ ครั้ง
3.2 แผ่นพับ/ใบปลิว	0	2	1.32	0.540	นาน ๆ ครั้ง
3.3 หนังสือพิมพ์	0	2	1.26	0.518	นาน ๆ ครั้ง
3.4 วารสาร / นิตยสาร	0	2	1.33	0.546	นาน ๆ ครั้ง
4. สื่อกิจกรรม			0.87	0.295	นาน ๆ ครั้ง
4.1 การฝึกอบรม	0	1	0.84	0.368	นาน ๆ ครั้ง
4.2 การสัมมนา	0	1	0.82	0.384	นาน ๆ ครั้ง
4.3 การทัศนศึกษา / ดูงาน	0	1	0.93	0.258	นาน ๆ ครั้ง

หมายเหตุ ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ 0.00–0.70 = ไม่เคย 0.71–1.40 = นาน ๆ ครั้ง

1.41–2.00 = ประจำ/บ่อย ๆ

1.1.6 จำนวนแรงงานในครอบครัว สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.67 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครอบครัวสูงสุด 5 คน ต่ำสุด 1 คน เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรร้อยละ 40.4 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 3 คน ร้อยละ 38.6 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 2 คน ร้อยละ 14.0 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 4 คนขึ้นไป และร้อยละ 7.0 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 1 คน ตามลำดับ

1.1.7 รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 75.4 ไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว และร้อยละ 24.6 มีรายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปี โดยมีรายได้เฉลี่ย 8,785.71 บาทต่อปี มีรายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปีสูงสุด 15,000 บาท ต่ำสุด 5,000 บาท พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรร้อยละ 50.0 มีรายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปี 9,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 28.6 มีรายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปีอยู่ระหว่าง 6,001 - 9,000 บาท ร้อยละ 21.4 มีรายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท ตามลำดับ

1.1.8 ผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 33.3 มีข้าวเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ร้อยละ 21.1 มีผลไม้เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ร้อยละ 8.8 มีพืชสมุนไพรเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว และร้อยละ 5.3 มีพืชผักเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนแรงงานในครอบครัว รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยว และผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว

n = 57		
ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานในครอบครัว		
1 คน	4	7.0
2 คน	22	38.6
3 คน	23	40.4
4 คนขึ้นไป	8	14.0
ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 5 คน ค่าเฉลี่ย = 2.67 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.932 คน		
รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปี (จากการท่องเที่ยว)		
ไม่มีรายได้ (จากการท่องเที่ยว)	43	75.4
มีรายได้ (จากการท่องเที่ยว)	14	24.6
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท	3	21.4
6,001 - 9,000 บาท	4	28.6
9,001 บาท ขึ้นไป	7	50.0
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท ค่าสูงสุด = 15,000 บาท ค่าเฉลี่ย = 8,785.71 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.58 บาท		
ผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว		
ผลไม้	12	21.1
พืชผัก	3	5.3
พืชสมุนไพร	5	8.8
อื่นๆ ระบุ...ข้าว	19	33.3

ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยศึกษาในประเด็นความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) การสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

2.1 การบริหารจัดการ

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) มีความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) มีความพร้อมในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) มีความพร้อมในการจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) มีความพร้อมในการจัดการผลิตผลทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) มีความพร้อมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) และมีความพร้อมในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49) ตามลำดับ

2.2 การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) มีความพร้อมในเส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) มีความพร้อมในความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ปริมาณนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ และความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68) และมีความพร้อมในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) ตามลำดับ

2.3 การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในความหลากหลายของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) มีความพร้อมในการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) มีความพร้อมในการให้บริการการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) มีความพร้อมในการให้บริการยานพาหนะ อยู่ในระดับ

มาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) มีความพร้อมในการต้อนรับ/สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) และมีความพร้อมความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) ตามลำดับ

2.4 การสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมด้านการสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในความโดดเด่นของกิจกรรม และความหลากหลายของกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) มีความพร้อมในความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความพร้อมในความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11) มีความพร้อมในความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07) และมีความพร้อมในความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98)

ตารางที่ 4.4 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

องค์ประกอบการดำเนินงาน	ระดับความพร้อม				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการ			3.78	0.459	มาก
1.1 การจัดการผลิตผลทางการเกษตร	2	5	3.56	0.682	มาก
1.2 การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ	3	5	3.54	0.537	มาก
1.3 การจัดการความปลอดภัยสำหรับ นักท่องเที่ยว	3	5	3.81	0.549	มาก
1.4 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่ง ท่องเที่ยวอื่น ๆ	2	5	3.49	0.658	มาก
1.5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	2	5	4.14	0.743	มาก
1.6 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	3	5	3.98	0.719	มาก
1.7 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิง เกษตร	2	5	3.91	0.786	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความพร้อม ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง
3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 57

องค์ประกอบการดำเนินงาน	ระดับความพร้อม				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2. การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			3.75	0.581	มาก
2.1 เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2	5	3.91	0.808	มาก
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	3	5	3.98	0.767	มาก
2.3 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	3	5	3.68	0.659	มาก
2.4 ปริมาณนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่	3	5	3.68	0.686	มาก
2.5 ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว	2	5	3.68	0.736	มาก
2.6 ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	3	5	3.58	0.706	มาก
3. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			3.65	0.441	มาก
3.1 การต้อนรับ / สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว	3	4	3.53	0.504	มาก
3.2 ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว	3	4	3.51	0.504	มาก
3.3 ความหลากหลายของกิจกรรม	3	5	4.02	0.517	มาก
3.4 การให้บริการยานพาหนะ	2	4	3.54	0.629	มาก
3.5 การให้บริการการติดต่อสื่อสาร	2	4	3.56	0.627	มาก
3.6 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูล	3	5	3.72	0.648	มาก
4. การสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว			4.15	0.696	มาก
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร	2	5	3.98	1.044	มาก
4.2 ความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ	3	5	4.11	0.838	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความพร้อม ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 57

องค์ประกอบการดำเนินงาน	ระดับความพร้อม				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
4.3 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย	2	5	3.98	0.813	มาก
4.4 ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	3	5	4.18	0.759	มาก
4.5 ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	3	5	4.07	0.776	มาก
4.6 ความโดดเด่นของกิจกรรม	3	5	4.37	0.522	มากที่สุด
4.7 ความหลากหลายของกิจกรรม	3	5	4.37	0.522	มากที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความพร้อม ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยศึกษาในประเด็นปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

3.1 การบริหารจัดการ

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.21) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาไม่มีนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.96) มีปัญหานักท่องเที่ยวยังรู้สึกไม่ปลอดภัย อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.12) มีปัญหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรยังไม่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.14) มีปัญหาแหล่งท่องเที่ยวยังขาดการจัดการที่เป็นระบบอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.26) มีปัญหาขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.30) มีปัญหาคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร

ไม่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.32) และมีปัญหาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่ทั่วถึงอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) ตามลำดับ

3.2 การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.31) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึงอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.04) มีปัญหาขนาดพื้นที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.16) มีปัญหาบุคลากรสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวยังขาดความรู้ในการบริการนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) มีปัญหาเส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดีอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) และมีปัญหาร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน และการจัดการช่วงเวลาสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.47) ตามลำดับ

3.3 การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.27) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลยังไม่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.09) มีปัญหาการบริการการติดต่อสื่อสารยังไม่เหมาะสมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.14) มีปัญหาขาดความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19) มีปัญหาการบริการยานพาหนะยังไม่ทั่วถึงอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.28) มีปัญหาบุคลากรยังขาดทักษะในการต้อนรับ/สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว และมีคฤเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยวขาดทักษะในการบริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.47) ตามลำดับ

3.4 สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.80) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาขาดความโดดเด่นของกิจกรรม และขาดความหลากหลายของกิจกรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.67) มีปัญหาขาดความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และขาดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.77) มีปัญหาขาดความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.82) มีปัญหาขาดความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.91) มีปัญหาขาดความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 57

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการ			2.21	0.551	น้อย
1.1 คุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรไม่ได้มาตรฐาน	1	3	2.32	0.602	น้อย
1.2 แหล่งท่องเที่ยวยังขาดการจัดการที่เป็นระบบ	1	3	2.26	0.583	น้อย
1.3 นักท่องเที่ยวยังไม่รู้สึกไม่ปลอดภัย	1	3	2.12	0.657	น้อย
1.4 ขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่	1	3	2.30	0.680	น้อย
1.5 ไม่มีนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	1	3	1.96	0.706	น้อย
1.6 ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรยังไม่ได้มาตรฐาน	1	3	2.14	0.743	น้อย
1.7 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่ทั่วถึง	1	3	2.33	0.607	น้อย
2. การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			2.31	0.614	น้อย
2.1 เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดี	1	4	2.39	0.675	น้อย
2.2 ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง	1	4	2.04	0.865	น้อย
2.3 ร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน	1	4	2.47	0.630	น้อย
2.4 ขนาดพื้นที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว	1	3	2.16	0.676	น้อย

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของปัญหา ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 57

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2.5 บุคลากรสำหรับการรองรับ นักท่องเที่ยวยังขาดความรู้ในการ บริการท่องเที่ยว	1	3	2.33	0.607	น้อย
2.6 การจัดการช่วงเวลาสำหรับการ ท่องเที่ยวยังไม่เหมาะสม	1	4	2.47	0.684	น้อย
3. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร			2.27	0.518	น้อย
3.1 บุคลากรยังขาดทักษะในการต้อนรับ/ สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว	1	3	2.47	0.570	น้อย
3.2 มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว ขาดทักษะในการบริการนักท่องเที่ยว	1	3	2.47	0.570	น้อย
3.3 ขาดความหลากหลายของกิจกรรมใน พื้นที่	1	3	2.19	0.639	น้อย
3.4 การบริการยานพาหนะยังไม่ทั่วถึง	1	3	2.28	0.559	น้อย
3.5 การบริการการติดต่อสื่อสารยังไม่ เหมาะสม	1	3	2.14	0.766	น้อย
4. สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว			1.80	0.858	น้อยที่สุด
4.1 ขาดความโดดเด่นด้าน เทคโนโลยีการเกษตร	1	4	1.96	1.117	น้อย
4.2 ขาดความโดดเด่นด้านองค์ความรู้ เฉพาะ	1	3	1.82	0.889	น้อย
4.3 ขาดความเชื่อมโยงของแหล่ง ท่องเที่ยวที่หลากหลาย	1	4	1.91	0.931	น้อย
4.4 ขาดความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทาง การเกษตร	1	3	1.77	0.846	น้อยที่สุด
4.5 ขาดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตร	1	3	1.77	0.846	น้อยที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของปัญหา ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 57

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
4.6 ขาดความโดดเด่นของกิจกรรม	1	3	1.67	0.809	น้อยที่สุด
4.7 ขาดความหลากหลายของกิจกรรม	1	3	1.67	0.809	น้อยที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของปัญหา ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง
3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยศึกษาในประเด็นความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 1) ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 3) ความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

4.1 ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.1.1 การผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความต้องการความรู้ด้านการผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.18) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตไม้ดอกไม้ประดับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.25) มีความต้องการความรู้ด้านการผลิตพืชผักอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.23) มีความต้องการความรู้ด้านการผลิตไม้ผลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.19) และมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตการเลี้ยงสัตว์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.05) ตามลำดับ

4.1.2 การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.33) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ในรูปแบบการเชื่อม และการใช้ความร้อนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.35) มีความต้องการ

ความรู้ในรูปแบบการคอง/แช่มีอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.32) และมีความต้องการความรู้ในรูปแบบการทำให้แห้งอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.30) ตามลำดับ

4.1.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์ สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.44) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ในรูปแบบวัสดุที่ใช้บรรจุภัณฑ์ และมาตรฐานบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.46) และมีความต้องการความรู้ในรูปแบบโลโก้อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.42) ตามลำดับ

4.1.4 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ในรูปแบบการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความต้องการความรู้ในรูปแบบการให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.11) มีความต้องการความรู้ในรูปแบบการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.00) มีความต้องการความรู้ในรูปแบบการแสดงหรือสาธิตอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.93) และมีความต้องการความรู้ในการให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน หรือโฮมสเตย์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 57

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.1 การผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน			3.18	0.450	มาก
1.1.1 พืชผัก	2	5	3.23	0.598	มาก
1.1.2 ไม้ผล	2	4	3.19	0.549	มาก
1.1.3 ไม้ดอกไม้ประดับ	2	4	3.25	0.606	มาก
1.1.4 การเลี้ยงสัตว์	2	5	3.05	0.639	มาก
1.2 การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน			4.33	0.835	มากที่สุด
1.2.1 การทำให้แห้ง	3	5	4.30	0.865	มากที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความ ต้องการ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 57

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.2.2 การดอง / แช่	3	5	4.32	0.869	มากที่สุด
1.2.3 การเชื่อม	3	5	4.35	0.876	มากที่สุด
1.2.4 การใช้ความร้อน	3	5	4.35	0.855	มากที่สุด
1.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์			4.44	0.812	มากที่สุด
1.3.1 วัสดุที่ใช้บรรจุภัณฑ์	3	5	4.46	0.803	มากที่สุด
1.3.2 มาตรฐานบรรจุภัณฑ์	3	5	4.46	0.803	มากที่สุด
1.3.3 โลโก้	3	5	4.42	0.844	มากที่สุด
1.4 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว			3.97	0.667	มาก
1.4.1 การแสดงหรือสาธิต	3	5	3.93	0.651	มาก
1.4.2 การให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น	3	5	4.11	0.817	มาก
1.4.3 การให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน หรือโฮมสเตย์	2	5	3.65	0.834	มาก
1.4.4 การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร	3	5	4.18	0.869	มาก
1.4.5 การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง	3	5	4.00	0.779	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความต้องการ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

4.2 ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่าสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานในรูปแบบการทัศนศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) มีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานในรูปแบบการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จาก

หน่วยงานในรูปแบบการสาธิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) และมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานในรูปแบบการบรรยายอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.33) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 57

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2.1 บรรยาย	2	4	3.33	0.740	มาก
2.2 สาธิต	3	5	4.02	0.834	มาก
2.3 ฝึกปฏิบัติ	3	5	4.19	0.743	มาก
2.4 ทัศนศึกษา	3	5	4.37	0.837	มากที่สุด
ภาพรวม			3.98	0.677	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความต้องการ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

4.3 ความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.39) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชันอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.49) มีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.46) มีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุโทรทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.39) และมีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความต้องการการสนับสนุนในการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 57

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้อการ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
3.1 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร			4.39	0.698	มากที่สุด
3.1.1 การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์	3	5	4.49	0.759	มากที่สุด
3.1.2 การประชาสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชัน	3	5	4.49	0.759	มากที่สุด
3.1.3 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	3	5	4.46	0.758	มากที่สุด
3.1.4 การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง	3	5	4.12	0.709	มาก
3.1.5 การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุโทรทัศน์	3	5	4.39	0.750	มากที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความต้อการ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง 3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตอนที่ 5 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว และการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

5.1 สภาพทางสังคมของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 เพศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.0 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 38.0 เป็นเพศชาย

5.1.2 อายุ นักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ย 39.10 ปี โดยมีอายุสูงสุด 65 ปี ต่ำสุด 18 ปี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 33.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 23.0 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 18.0 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 14.0 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และร้อยละ 12.0 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี ตามลำดับ

5.1.3 สถานภาพ นักท่องเที่ยว ร้อยละ 60.0 สถานภาพสมรส ร้อยละ 32.0 สถานภาพโสด และร้อยละ 8.0 สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ตามลำดับ

5.1.4 ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยว ร้อยละ 61.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 12.0 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 6.0 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรืออนุปริญญา และจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 2.0 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 1.0 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ตามลำดับ

5.1.5 ภูมิลำเนา นักท่องเที่ยว ร้อยละ 56.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 35.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันตก ร้อยละ 6.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 1.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ตามลำดับ

5.1.6 อาชีพในปัจจุบัน นักท่องเที่ยว ร้อยละ 19.0 มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 18.0 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.0 เกษียณอายุ ร้อยละ 12.0 เป็นนักเรียน/นักศึกษา และมีอาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 7.0 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 5.0 มีอาชีพเกษตรกร และไม่ประกอบอาชีพ ร้อยละ 4.0 มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ และมีอาชีพพนักงานราชการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 สภาพพื้นฐานทางสังคมของนักท่องเที่ยว

n = 100			
	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	38	38.0
	หญิง	62	62.0
อายุ	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	12	12.0
	21-30 ปี	14	14.0
	31-40 ปี	33	33.0
	41-50 ปี	23	23.0
	51 ปีขึ้นไป	18	18.0
	ค่าต่ำสุด = 18 ปี ค่าสูงสุด = 65 ปี ค่าเฉลี่ย = 39.10 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.40 ปี		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 100

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	32	32.0
สมรส	60	60.0
หม้าย/หย่าร้าง	8	8.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	1	1.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	2.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	12.0
ปวช.	12	12.0
ปวส. หรือ อนุปริญญา	6	6.0
ปริญญาตรี	61	61.0
สูงกว่าปริญญาตรี	6	6.0
ภูมิลำเนา		
เหนือ	1	1.0
ตะวันออกเฉียงเหนือ	6	6.0
ตะวันออก	1	1.0
ตะวันตก	35	35.0
กลาง	56	56.0
ใต้	1	1.0
อาชีพในปัจจุบัน		
นักเรียน/นักศึกษา	12	12.0
เกษตรกร	5	5.0
รับจ้างทั่วไป	7	7.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	18	18.0
พนักงานบริษัท	12	12.0
รัฐวิสาหกิจ	4	4.0
พนักงานราชการ	4	4.0

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

	n = 100	
ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อาชีพในปัจจุบัน		
รับราชการ	19	19.0
เกษียณอายุ	14	14.0
ไม่ประกอบอาชีพ	5	5.0

5.2 สภาพทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

5.2.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักท่องเที่ยว ร้อยละ 16.0 ไม่มีรายได้ และร้อยละ 84.0 มีรายได้ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 23,666 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุด 70,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุด 9,000 บาท พบว่า ร้อยละ 52.38 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 9,001 - 21,000 บาท ร้อยละ 23.81 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 21,001 - 33,000 บาท ร้อยละ 8.33 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 33,001 - 45,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 45,001 บาท ขึ้นไป และร้อยละ 7.15 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 9,000 บาท ตามลำดับ

5.2.2 จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี้ (รวมครั้งนี้ด้วย) นักท่องเที่ยว มีจำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ย 2.26 ครั้ง เดินทางมาท่องเที่ยวที่สูงสุดจำนวน 8 ครั้ง และเดินทางมาท่องเที่ยวต่ำสุด จำนวน 1 ครั้ง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ร้อยละ 37.0 เดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง ร้อยละ 31.0 เดินทางมาท่องเที่ยว 2 ครั้ง ร้อยละ 14.0 เดินทางมาท่องเที่ยว 3 ครั้ง ร้อยละ 10.0 เดินทางมาท่องเที่ยว 4 ครั้ง และร้อยละ 8.0 เดินทางมาท่องเที่ยว 5 ครั้งขึ้นไป ตามลำดับ

5.2.3 ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ร้อยละ 80.0 มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และร้อยละ 20.0 มาท่องเที่ยวเพื่อทัศนศึกษา / ดูงาน ตามลำดับ

5.2.4 การรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยว ร้อยละ 81.0 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 48.0 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากเพื่อน ร้อยละ 38.0 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากญาติ/ครอบครัว และร้อยละ 3.0 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากวิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

n = 100

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	16	16.0
มีรายได้	84	84.0
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 9,000 บาท	6	7.15
9,001 -21,000 บาท	44	52.38
21,001 -33,000 บาท	20	23.81
33,001 -45,000 บาท	7	8.33
45,001 บาท ขึ้นไป	7	8.33
ค่าต่ำสุด = 9,000 บาท ค่าสูงสุด = 70,000 บาท ค่าเฉลี่ย = 23,666 บาท		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.348		
จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่ (รวมครั้งนี้ด้วย)		
1 ครั้ง	37	37.0
2 ครั้ง	31	31.0
3 ครั้ง	14	14.0
4 ครั้ง	10	10.0
5 ครั้งขึ้นไป	8	8.0
ค่าต่ำสุด = 1 ครั้ง ค่าสูงสุด = 8 ครั้ง ค่าเฉลี่ย = 2.26 ครั้ง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.23 ครั้ง		
ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ท่องเที่ยวพักผ่อน	80	80.0
ทัศนศึกษา / ดูงาน	20	20.0
การรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วิทยุโทรทัศน์	3	3.0
อินเทอร์เน็ต	81	81.0
เพื่อน	48	48.0
ญาติ / ครอบครัว	38	38.0

ตอนที่ 6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอ โพธาราม จังหวัดราชบุรี

การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยศึกษาในประเด็นความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) ศักยภาพการบริหารจัดการ 2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

6.1 ศักยภาพการบริหารจัดการ

นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจต่อศักยภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) มีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) มีความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) มีความพึงพอใจต่อการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) มีความพึงพอใจต่อการจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) มีความพึงพอใจต่อผลิตผลทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.24) และมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ

6.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจต่อศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อเส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) มีความพึงพอใจต่อความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) มีความพึงพอใจต่อจำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) มีความพึงพอใจต่อความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว และช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.24) และมีความพึงพอใจต่อความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) ตามลำดับ

6.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) มีความพึงพอใจต่อการต้อนรับและ

สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) มีความพึงพอใจต่อความหลากหลายของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68) มีความพึงพอใจต่อความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) มีความพึงพอใจต่อการให้บริการการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25) และมีความพึงพอใจต่อการให้บริการยานพาหนะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.21) ตามลำดับ

6.4 สักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์การเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) มีความพึงพอใจต่อความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) มีความพึงพอใจต่อความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) มีความพึงพอใจต่อความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) มีความพึงพอใจต่อความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) มีความพึงพอใจต่อความโดดเด่นของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) และมีความพึงพอใจต่อความหลากหลายของกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n = 100

ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับความพึงพอใจ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ศักยภาพการบริหารจัดการ			3.40	0.443	ปานกลาง
1.1 ผลผลิตทางการเกษตร	3	5	3.24	0.452	ปานกลาง
1.2 การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ	2	5	3.32	0.530	ปานกลาง
1.3 การจัดการด้านความปลอดภัย	3	5	3.46	0.558	มาก
1.4 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ	2	5	3.35	0.539	ปานกลาง
1.5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2	5	3.43	0.607	มาก
1.6 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	3	5	3.80	0.636	มาก
1.7 การประชาสัมพันธ์	2	5	3.23	0.649	ปานกลาง

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 100

ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับความพึงพอใจ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2. สักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			3.27	0.429	ปานกลาง
2.1 เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3	5	3.33	0.570	ปานกลาง
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	2	5	3.32	0.709	ปานกลาง
2.3 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	3	5	3.22	0.484	ปานกลาง
2.4 จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่	3	5	3.27	0.489	ปานกลาง
2.5 ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว	3	5	3.24	0.474	ปานกลาง
2.6 ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	3	5	3.24	0.474	ปานกลาง
3. สักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว			3.56	0.410	มาก
3.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว	3	5	3.78	0.629	มาก
3.2 ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว	3	4	3.61	0.490	มาก
3.3 ความหลากหลายของกิจกรรม	3	5	3.68	0.634	มาก
3.4 การให้บริการยานพาหนะ	2	5	3.21	0.537	ปานกลาง
3.5 การให้บริการการติดต่อสื่อสาร	2	5	3.25	0.592	ปานกลาง
3.6 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูล	3	5	3.85	0.687	มาก
4. สักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว			3.82	0.679	มาก
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร	2	5	3.78	0.871	มาก
4.2 ความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ	3	5	4.01	0.689	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 100

ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับความพึงพอใจ				
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	\bar{x}	S.D.	แปลผล
4.3 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ หลากหลาย	2	5	3.66	0.807	มาก
4.4 ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ การเกษตร	3	5	4.06	0.649	มาก
4.5 ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การเกษตร	2	5	3.98	0.710	มาก
4.6 ความโดดเด่นของกิจกรรม	3	5	3.62	0.838	มาก
4.7 ความหลากหลายของกิจกรรม	3	5	3.61	0.840	มาก

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ได้แก่ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 - 2.60 = น้อย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง
3.41 - 4.20 = มาก และ 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

7.1 ข้อเสนอแนะ

นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

7.1.1 ควรมีผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้ในรูปแบบต่างๆ หรือสินค้าของที่ระลึก เพื่อให้
นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ตลอดช่วงเวลาในการท่องเที่ยว

7.1.2 เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่มีป้ายบอกทางมากพอ และไม่มี
ป้ายบอกจุดท่องเที่ยว

7.1.3 ยังไม่มีที่พัก หรือบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว

7.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอ โพธาราม จังหวัดราชบุรี

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอ
โพธาราม จังหวัดราชบุรี แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการ การรองรับของ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการดึงดูดของแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.2.1 การบริหารจัดการ

- 1) การวางแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
- 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเชิงสร้างสรรค์รูปแบบที่หลากหลาย เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวชุมชนที่สร้างสรรค์เกิดมูลค่าเพิ่ม และสามารถรองรับการท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ สร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชน
- 3) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน เพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยวความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ การสนับสนุนจากภาครัฐ และเอกชน
- 4) การพัฒนาลานจอดรถให้เพียงพอและควรมีลานจอดรถใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว
- 5) การประชาสัมพันธ์แก่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างทั่วถึง

7.2.2 การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- 1) การจัดการป้ายบอกทางควรมีให้ชัดเจนและมีความเข้าใจง่ายหาได้ง่าย และป้ายสื่อความหมายควรพัฒนาให้มีสองภาษาไทย และอังกฤษ เพิ่มป้ายในแต่ละจุดให้ครอบคลุมและน่าสนใจ
- 2) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และอินเทอร์เน็ต
- 3) ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน
- 4) การพัฒนาร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึก โดยส่งเสริมให้นำผลผลิตจากกลุ่มและชุมชนเข้ามาขายเพื่อสร้างรายได้
- 5) การพัฒนาบุคลากรด้านการบริการเพื่อเพิ่มทักษะ ความสามารถด้านการบริการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีมาตรฐาน
- 6) การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว ให้มีกิจกรรมตลอดทั้งปี

7.2.3 การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- 1) การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการรถราง หรือพาหนะต่าง ๆ

2) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

3) การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการอินเทอร์เน็ต

7.2.4 การดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) การพัฒนาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และให้มีความโดดเด่น เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

2) การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้เชื่อมโยงการท่องเที่ยวอื่นๆภายในอำเภอโพธารามได้ เช่น ชมสวนผักปลอดสารพิษ ปั่นจักรยานรอบหมู่บ้าน ชมพระอาทิตย์ เพื่อขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3) การพัฒนาจุดเด่นของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชุมชน มีอยู่มาจัดกิจกรรม เช่น จัดเทศกาล รับประทานอาหารพืชผักปลอดภัยในช่วงกินเจ แข่งขัน เก็บพืชผลทางการเกษตรโดยพยายามจัดกิจกรรมที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม

โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาให้ความรู้และสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ด้วยวิธีการส่งเสริมแบบการบรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา ซึ่งในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างเกษตรกร นักส่งเสริม ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมระดมความคิดสร้างเครือข่ายและร่วมกันพัฒนาชุมชน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.2 เพื่อศึกษาความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.4 เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.5 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1) ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จำนวน 2 กลุ่ม จำนวน 57 ราย ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไกล่น้ำเคียงนาเขาช่องพราน จำนวน 38 ราย และสมาชิกกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟอสร้าง ลูกसान กสิกรรมธรรมชาติ โพธาราม จำนวน 19 ราย และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากร

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม เก็บจากประชากรทั้งหมดไม่มีการสุ่มตัวอย่าง และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เนื่องด้วยไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและไม่มี การสำรวจผู้มาเยี่ยมชมอย่างเป็นทางการ จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเก็บรวบรวม ข้อมูลได้ในเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่ จำนวน 100 ราย โดยการสุ่มแบบบังเอิญ

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ใช้แบบสอบถามมีลักษณะคำถามทั้งแบบ ปลายปิด และแบบปลายเปิด ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่

1) แบบสอบถาม สำหรับสมาชิกกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบ มีโครงสร้างที่มีคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด ประกอบไปด้วย 4 ตอน ได้แก่ สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงาน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความต้องการเกี่ยวกับการ ส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) แบบสอบถาม สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน ได้แก่ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โดยเริ่มจากการกำหนดข้อมูลที่ต้องการ ในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ การวิจัย แล้วกำหนดตัวแปรเหล่านั้นมาสร้างเป็นข้อคำถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ที่ค่าความ เชื่อมั่น 0.95 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าแจกแจง ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

1.3 ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.1 เป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ย 50.74 ปี ร้อยละ 40.3 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 33.3 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสบการณ์ ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 20.07 ปี การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ การดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อกิจกรรม อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.67 คน สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 75.4 ไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว และร้อยละ 24.6 มีรายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปี โดยมีรายได้เฉลี่ย 8,785.71 บาท และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 33.3 มีข้าวเป็นผลผลิต ทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ร้อยละ 21.1 มีผลไม้เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่าย

นักท่องเที่ยว ร้อยละ 8.8 มีพืชสมุนไพรเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว และร้อยละ 5.3 มีพืชผักเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

1.3.2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในประเด็น การบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นการบริหารจัดการ มีความพร้อมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการผลิตผลทางการเกษตร การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ประเด็นการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมเกี่ยวกับความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ปริมาณนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว และช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ประเด็นการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมเกี่ยวกับความหลากหลายของกิจกรรม การให้บริการด้านความรู้และข้อมูล การให้บริการการติดต่อสื่อสาร การให้บริการยานพาหนะ การต้อนรับ/สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว และความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และประเด็นการสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวมีความพร้อมเกี่ยวกับความโดดเด่นของกิจกรรม และความหลากหลายของกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร และความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก

1.3.3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาในประเด็นดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อยที่สุด และประเด็นการบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับน้อย โดยประเด็นดึงดูดนักท่องเที่ยว มีปัญหาเกี่ยวกับขาดความโดดเด่นของกิจกรรม ขาดความหลากหลายของกิจกรรม ขาดความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และขาดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อยู่ในระดับน้อยที่สุด ขาดความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ ขาดความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และขาดความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร อยู่ในระดับน้อย ประเด็นการบริหารจัดการ มีปัญหาเกี่ยวกับไม่มีนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวยังรู้สึกไม่ปลอดภัย

ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรยังไม่ได้มาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวยังขาดการจัดการที่เป็นระบบ ขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่ คุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร และไม่ได้มาตรฐาน การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่ทั่วถึง อยู่ในระดับน้อย ประเด็นการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีปัญหาเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง ขนาดพื้นที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว บุคลากรสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวขาดความรู้ในการบริการท่องเที่ยว เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดี ร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน และการจัดการช่วงเวลาสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย และประเด็นการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลยังไม่เหมาะสม การบริการการติดต่อสื่อสารยังไม่เหมาะสม ขาดความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่ การบริการยานพาหนะยังไม่ทั่วถึง บุคลากรยังขาดทักษะในการต้อนรับ/สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว และมีบุคคลหรือผู้นำชมนักท่องเที่ยวขาดทักษะในการบริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย

1.3.4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยว

เชิงเกษตร

1) ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ในประเด็นการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และการออกแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด การผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยประเด็นการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการเชื่อม การใช้ความร้อน และทำให้แห้ง การดอง/แช่อิ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับวัสดุที่ใช้บรรจุภัณฑ์ มาตรฐานบรรจุภัณฑ์ และ โลโก้ อยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นการผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับ พืชผัก ไม้ผล และการเลี้ยงสัตว์ อยู่ในระดับมาก และประเด็นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร การให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง การแสดงหรือสาธิต และการให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนในหมู่บ้านหรือโฮมสเตย์ อยู่ในระดับมาก

2) ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ในประเด็นทัศนศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ในประเด็นฝึกปฏิบัติ สาธิต และบรรยาย อยู่ในระดับมาก

3) **ความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร** พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการสนับสนุนในประเด็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ การประชาสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชัน การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุโทรทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีความต้องการการสนับสนุนมีความต้องการการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง อยู่ในระดับมาก

1.3.5 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.0 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 39.10 ปี ร้อยละ 33.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 60.0 สถานภาพสมรส ร้อยละ 61.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 56.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 19.0 มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 84.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 23,666 บาท จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ย 2.26 ครั้ง ร้อยละ 80.0 มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และร้อยละ 81.0 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากอินเทอร์เน็ต

1.3.6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในประเด็นศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ศักยภาพการบริหารจัดการ และศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการให้บริการด้านความรู้และข้อมูล การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรม และความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการให้บริการการติดต่อสื่อสาร และการให้บริการยานพาหนะ อยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์การเกษตร ความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การเกษตร ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ความโดดเด่นของกิจกรรม และความหลากหลายของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ประเด็นศักยภาพการบริหารจัดการ มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การจัดการด้านความปลอดภัย และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ ผลิตผลทางการเกษตร และการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว มีความพึงพอใจเกี่ยวกับเส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค

พื้นฐาน จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว และความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.7 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นขาดผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้ในรูปแบบต่างๆ หรือสินค้าของที่ระลึก เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ตลอดช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่มีป้ายบอกทางมากพอ และไม่มีป้ายบอกจุดท่องเที่ยว และยังไม่มียี่พัก หรือบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.1 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.74 ปี ร้อยละ 40.3 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสิมมา จันท์ทอง และคณะ (2563) จากการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนฐานทิวภูมิปัญญาตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน ในท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75 อายุระหว่าง 35 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.5 สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 20.07 ปี การได้รับข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับการจัดการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อกิจกรรม อยู่ในระดับนานๆ ครั้ง จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.67 คน รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยวในรอบปีเฉลี่ย 8,785.71 บาท และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 33.3 มีข้าวเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ร้อยละ 21.1 มีผลไม้เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ร้อยละ 8.8 มีพืชสมุนไพรเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว และร้อยละ 5.3 มีพืชผักเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ว่า ปัจจุบันเพศหญิงมีบทบาทสำคัญ ทั้งในด้านการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการเข้ารับเทคโนโลยีใหม่ๆ จากการส่งเสริมการเกษตรจากหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น

2.2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในประเด็น การบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ แวกอดีเย๊ะ มะรอแม (2560) จากการศึกษาเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดปัตตานี ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ มัสยิดกรือเซะ อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน หาดตะโลกาโปร์ และเมืองโบราณยะรัง มีความพร้อมและเหมาะสมในระดับที่สูงในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านสถานที่ ลักษณะของพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมปรีดา ทองลา และเพ็ญศิริ สมารักษ์ (2563) จากการศึกษาเรื่องศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี พบว่า การประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.85 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในระดับดี

2.3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาในประเด็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อยที่สุด และประเด็นการบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนันท์ สารตะขบ (2562) จากการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ ด้านปัญหาในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านปัญหาในการรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและด้านปัญหาในการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และปัญหาในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านปัญหาในแหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิภา ภัคดีบุรุษ (2563) จากการศึกษาเรื่องปัญหาและศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนของบ้านคอนซาค ตำบลห้วยยู อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท พบว่า ปัญหาที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนของบ้านคอนซาค ตำบลห้วยยู อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท ได้แก่ ปัญหาด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ปัญหาด้านการเข้าถึงชุมชน ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และปัญหาด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน

2.4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.4.1 ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการความรู้ในประเด็นการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และการออกแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด การผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ทองรอด และคณะ (2563) จากการศึกษาเรื่องความต้องการรับบริการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า ความรู้ในการผลิตมังคุดที่เกษตรกรมีความต้องการมากที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการผลิต และเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบรับรองสินค้าที่เกษตรกรสามารถทำได้หรือเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเฉพาะความรู้ที่ถูกต้องในการผลิตมังคุดของเกษตรกรตามมาตรฐาน GAP ด้านความต้องการช่องทางการส่งเสริมการเกษตร จึงสามารถอธิบายได้ว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเด็นนั้นๆ

2.4.2 ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ในประเด็นฝึกปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ในประเด็นบรรยาย สาธิต และทัศนศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎญรัตน์ ภัทรชนนารพล (2560) จากการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมการผลิตส้มโอดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอห้วยสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการช่องทางการส่งเสริมในระดับมาก จากราชการ คู่มืออินเทอร์เน็ต และวิธีการส่งเสริมระดับมากในรูปแบบทัศนศึกษา ฝึกปฏิบัติ สาธิต และการบรรยาย

2.4.3 ความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการสนับสนุนในประเด็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ การประชาสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชัน การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง และการประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุโทรทัศน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ และคณะ (2561) จากการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน พบว่า ความรู้ที่ต้องการ คือ การประชาสัมพันธ์การตลาด การให้บริการ และการจัดการเครือข่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อบุคคล วิธีการสื่อสารเป็นฝึกปฏิบัติ ทักษะศึกษา สาธิต และบรรยาย ปัญหาระดับมาก ได้แก่ การบริการที่พัก พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และจำหน่าย

2.5 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.0 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 39.10 ปี ร้อยละ 33.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 60.0 สถานภาพสมรส ร้อยละ 61.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 56.0 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 19.0 มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 84.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 23,666 บาท จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ย 2.26 ครั้ง ร้อยละ 80.0 มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และร้อยละ 81.0 มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ (2564) จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวและปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดราชบุรี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.2 อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 36-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.2 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 55 เป็นกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 32.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนันท์ สารตะขบ (2562) จากการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยว ร้อยละ 53.00 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 42.38 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ รายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000 – 30,000 บาท เฉลี่ย 46,785 บาท จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้งต่อปี ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวแบบพักผ่อน สามารถอภิปรายได้ว่า ปัจจุบันเพศหญิง มีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและกิจกรรมการเกษตร เรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตร และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม

2.6 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในประเด็นศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ศักยภาพการบริหารจัดการ และศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนันท์ สารตะขบ (2562) จากการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านแหล่งดึงดูดใจของ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรวัส สุวรรณประชา คณะ (2558) จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ความพึงพอใจด้านสถานที่ที่มีค่าสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจาก นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าการคิดป้ายบอกเส้นทางไปยังสถานที่ต่างๆ ชัดเจน ทำให้ประหยัดเวลาในการเดินทาง มีเวลาในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร ด้านราคา และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

2.7 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นขาดผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้ในรูปแบบต่างๆ หรือสินค้าของที่ระลึก เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ตลอดช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่มีป้ายบอกทางมากพอ และไม่มีป้ายบอกจุดท่องเที่ยว และยังมีที่พัก หรือบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวุฒิ ภัคศิบุรุษ (2563) จากการศึกษาเรื่องปัญหาและศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนของบ้านคอนซาค ตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท พบว่า ปัญหาด้านการเข้าถึงชุมชนของบ้านคอนซาค ตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาทยังคงมีจุดอ่อน คือ เส้นทางเข้าถึงชุมชน เข้าถึงได้ยาก และยังมีป้ายบอกทางเข้าหมู่บ้าน ปัญหาด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักหรือบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว ลานจอดรถ เป็นต้น จึงสามารถอภิปรายได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ ปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนา

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย จากปัญหาด้านมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร มาตรฐานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดีไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเพิ่มศักยภาพแก่สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน หน่วยงานแต่ละหน่วยซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละด้านแตกต่างกันควรมีการบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในแต่ละด้านตามมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อนักส่งเสริมการเกษตร จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นนักส่งเสริมควรให้ความรู้ อบรม สาธิต ฝึกปฏิบัติ หรือนำไปศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ อื่นๆ ร่วมกับการติดตามเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชน และส่งเสริมการจำหน่ายการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร การจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตลอดทั้งปี และสร้างบ้านพักหรือโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อสร้างรายได้เพิ่มและความยั่งยืนให้กับชุมชน

3.1.4 ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากปัญหาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีปัญหาด้านการจัดกิจกรรม ควรมีการฝึกให้เกษตรกรปฏิบัติ มีการวิเคราะห์วางแผนร่วมกัน และให้สมาชิกที่สามารถปฏิบัติได้ดี เป็นพี่เลี้ยงให้กับสมาชิกคนอื่นๆ โดยเน้นให้มีกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ดึงดูดความสนใจได้

3.1.5 ข้อเสนอแนะต่อนักท่องเที่ยว ควรมีการวางแผนและประสานงานล่วงหน้า และต่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวให้ชัดเจน และในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ควรปฏิบัติตามมาตรการควบคุมและป้องกันอย่างเคร่งครัด เพื่อความปลอดภัยและการรับบริการที่ดี

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย

3.2.2 ควรมีการศึกษาศึกษาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กนกพร ทองรอด, พิชัย ทองดีเลิศ และพัชราวดี ศรีบุญเรือง. (2563). ความต้องการรับบริการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า 2563, 38(4), 555 -562.
- กาญจนันท์ สารตะขบ. (2562). ความต้องการการส่งเสริมและสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564). (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดราชบุรี. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2561-2565. สืบค้นจาก <http://www.ratchaburi.go.th/plan-2551/>.
- _____. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2566-2570. สืบค้นจาก <http://www.ratchaburi.go.th/plan-2551/>.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580). สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th/>.
- จอมภักดิ์ คลังระหัด และคณะ. (2560). ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี : กรณีศึกษา เดอะลิตเติ้ลการ์เด้น อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นจาก http://www.mis.ms.su.ac.th/MISMS01/main_page.php?page=default_page&page_id=101&research_year=2560
- จิตต์โสภิน มีระเกตุ และคณะ. (2562). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นศูนย์กลาง. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/306926>
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, จินดา ขลิบทอง และ เพชร ทวีวงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน. วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 11(1), 48-62.
- ชนิดา พุ่มศรี. (2561). การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 5(2), 1-14.

- ชลธิชา พันธุ์สว่าง, เสรี วงษ์มณฑา, ชวลีย์ ณ ถลาง และกาญจนาภา พงศ์พนรัตน์. (2563). การจัดการ การตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี. วารสารสมาคมนักวิจัย, 25(3), 103-117.
- ชัยฤทธิ์ ทองรอด. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องเรือชมสวน เลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วารสารวิทยาลัยอุตสาหกรรม, 12(2), 115-131.
- ทัศนีย์ นาคเสนีย์, ชลธิชา พันธุ์สว่าง และสมเนตร จันทร์วิเศษประภา. (2561). บริบทเชิงพื้นที่ของจังหวัด ราชบุรีในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชน. สืบค้นจาก <http://rms.mcru.ac.th/researchers/99>
- ชัยณัฐรัตน์ ภัทรชนนวรพล. (2560). ความต้องการส่งเสริมการผลิตส้มโอตามมาตรฐานการปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นาฏสุดา เขมมะสิริ. (2555). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สาขา ส่งเสริมและธุรกิจเกษตร คณะเกษตรและชีวภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- บริสุทธิ์ แสนคำ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์โควิด 19. วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ, 4(1), 160-167.
- ปญญา บุญเรือง. (2560). การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านคำไฮ ตำบลมะเกลือเก่าอำเภอสูง เนิน จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ประติมากร วงษ์ดี. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ นักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านของพ่อ ตำบลภูเขาทองอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สืบค้นจาก <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/4570>
- ปรัชญา บุญเดช. (2561). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวถ้ำเขาอกบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เปรมปรีดา ทองลา และเพ็ญศิริ สมารักษ์. (2563). ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัด จันทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 11(1), 190-213.
- พีรวัส สุวรรณประภา, ณัฐวุฒิ โรจน์นริตติกุล และวรรณารถ แสงมณี. (2558). ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วารสารครุศาสตร์ อุตสาหกรรม, 14(3), 416-422.

- พัชรา เอี่ยมกิจการ และขจิตขวัญ กิจวิสาละ. (2560). โครงการการสื่อสารเพื่อการใช้ประโยชน์จาก
ฐานข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จ.ระยอง. วารสารศาสตร์, 11(2), 267-268.
- เพียงฤทัย เสี่ยมศิลป์ และคณะ. (2561). การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่
ตำบลวังยาง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. สืบค้นจาก http://www.thai-explore.net/search_detail/result/8243
- ยุพดี ทองโคตร, ศรีณยา วรินทร์เวช และ ปรมศวรรค์ ภูวันนา. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
เกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์บ้านห้วยสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. สืบค้นจาก
http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2563Vol11No1_26.pdf
- ราณี อธิชัยกุล. (2556). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ในเอกสารการสอนชุด
วิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (หน่วยที่ 1, น. 1-52) นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรวุฒิ ภัคดีบุรุษ. (2563). ปัญหาและศักยภาพของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนของบ้าน
ดอนซาค ตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท. วารสารพัฒนศาสตร์, 3(1), 40-67.
- แวกอดีเยาะ มะรอแม. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัดปัตตานี
ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์).
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศรัญญา ศรีทอง. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สมชาย สำเนียงงาม และคณะ. (2560). การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์: การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
เกษตรนิเวศการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรไทย เพื่อชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอบ้านลาด
จังหวัดเพชรบุรี บ้านลาด บ้านเรา. สืบค้นจาก
https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/SU.res.2017.1
- สิมมา จันทร์ทอง และคณะ (2563). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนฐานทิวภูมิปัญญา ตำบลชมพู อำเภอ
เนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. สืบค้นจาก
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:172185
- สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม. (2564). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอโพธาราม ปี 2561-2565.
- อิสระพงษ์ เขียนปัญญา. (2562). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์. วารสารบริหารธุรกิจและการ
บัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 3(2), 1-19.

ภาคผนวก

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามสำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร
แบบสอบถามเลขที่.....

แบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัย และใช้ประโยชน์ในพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน

2. แบบสอบถามการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยว

เชิงเกษตร

3. ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง (.....) ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

นางสาวฉัตรนุช จันทร์โกล

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ลงในช่อง หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ตามความเป็นจริง

1. เพศ 1 หญิง 2 ชาย A1
2. อายุ.....ปี A2
3. ระดับการศึกษา A3
 - 1 ประถมศึกษา 2 มัธยมศึกษาตอนต้น 3 มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 4 ปวช 5 ปวส หรือ อนุปริญญา 6 ปริญญาตรี
 - 7 อื่น ๆ ระบุ
4. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร.....ปี A4
5. การได้รับข้อมูลข่าวสาร / ความรู้เกี่ยวกับการจัดการการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
คำชี้แจง ขอให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือตามความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

แหล่งข้อมูล / ความรู้	ความถี่ของการได้รับข้อมูล / ความรู้			
	ประจำ/บ่อย ๆ	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย	
	2	1	0	
5.1 สื่อบุคคล				
5.1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร				A511
5.1.2 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอื่น ระบุ				A512
5.1.3 เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชน ระบุ				A513
5.1.4 ผู้นำชุมชน ระบุ				A514
5.1.5 เพื่อนบ้าน /ญาติพี่น้อง				A515
5.1.6 อื่น ๆ (ระบุ).....				A516
5.2 สื่อมวลชน				
5.2.1 วิทยุโทรทัศน์				A521
5.2.2 วิทยุกระจายเสียง				A522
5.2.3 หอกระจายข่าว				A523
5.2.4 อินเทอร์เน็ต				A524
5.2.5 อื่น ๆ (ระบุ)				A525

แหล่งข้อมูล / ความรู้	ความถี่ของการได้รับข้อมูล / ความรู้			
	ประจำ/บ่อย ๆ 2	นาน ๆ ครั้ง 1	ไม่เคย 0	
5.3 สื่อสิ่งพิมพ์				
5.3.1 เอกสารวิชาการ				A531
5.3.2 แผ่นพับ/ใบปลิว				A532
5.3.3 หนังสือพิมพ์				A533
5.3.4 วารสาร / นิตยสาร				A534
5.3.5 อื่น ๆ (ระบุ)				A535
5.4 สื่อกิจกรรม				
5.4.1 การฝึกอบรม				A541
5.4.2 การสัมมนา				A542
5.4.3 การทัศนศึกษา / ดูงาน				A543
5.4.4 อื่น ๆ (ระบุ)				A544

6. จำนวนแรงงานในครอบครัว.....คน A6
7. รายได้ตลอดฤดูการท่องเที่ยว.....บาทต่อปีต่อครอบครัว A7
8. ผลผลิตทางการเกษตรที่จำหน่ายนักท่องเที่ยว (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)
8.1 ไม้ผล ระบุ.....	8.2 ไม้ดอก ระบุ.....	A81	A82
8.3 พืชผัก ระบุ.....	8.4 พืชสมุนไพร ระบุ.....	A83	A84
8.5 ปศุสัตว์ ระบุ.....	8.6 อื่น ๆ ระบุ	A85	A86

ตอนที่ 2 ความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านตามระดับความพร้อมขององค์ประกอบการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

องค์ประกอบการดำเนินงาน	ระดับความพร้อม					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1. การบริหารจัดการ						
1.1 การจัดการผลิตผลทางการเกษตร						B11

องค์ประกอบการดำเนินงาน	ระดับความพร้อม					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1.2 การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ						B12
1.3 การจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว						B13
1.4 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ						B14
1.5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว						B15
1.6 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร						B16
1.7 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร						B17
1.8 อื่น ๆ (ระบุ)						B18
2. การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร						
2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว						B21
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน						B22
2.3 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว						B23
2.4 ปริมาณนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่						B24
2.5 ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว						B25
2.6 ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว						B26
2.7 อื่น ๆ (ระบุ)						B27
3. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร						
3.1 การต้อนรับ / สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว						B31
3.2 ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว						B32
3.3 ความหลากหลายของกิจกรรม						B33
3.4 การให้บริการยานพาหนะ						B34
3.5 การให้บริการการติดต่อสื่อสาร						B35

องค์ประกอบการดำเนินงาน	ระดับความพร้อม					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
3.6 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูล						B36
3.7 อื่น ๆ (ระบุ)						B37
4. การสร้างแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว						
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร						B41
4.2 ความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ						B42
4.3 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย						B43
4.4 ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร						B44
4.5 ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร						B45
4.6 ความโดดเด่นของกิจกรรม						B46
4.7 ความหลากหลายของกิจกรรม						B47
4.8 อื่น ๆ (ระบุ)						B48

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับของปัญหาที่ท่านพบในการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1. การบริหารจัดการ						
1.1 คุณภาพของผลิตผลทางการเกษตรไม่ได้มาตรฐาน						C11
1.2 แหล่งท่องเที่ยวยังขาดการจัดการที่เป็นระบบ						C12
1.3 นักท่องเที่ยวยังรู้สึกไม่ปลอดภัย						C13
1.4 ขาดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในพื้นที่						C14

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1.5 ไม่มีนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว						C15
1.6 ผลกระทบทางการเกษตรยังไม่ได้มาตรฐาน						C16
1.7 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่ทั่วถึง						C17
1.8 ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ)						C18
2. การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร						
2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดี						C21
2.2 ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง						C22
2.3 ร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวยังไม่ได้มาตรฐาน						C23
2.4 ขนาดพื้นที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว						C24
2.5 บุคลากรสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวยังขาดความรู้ในการบริการท่องเที่ยว						C25
2.6 การจัดการช่วงเวลาสำหรับการท่องเที่ยวยังไม่เหมาะสม						C26
2.7 ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ)						C27
3. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร						
3.1 บุคลากรยังขาดทักษะในการต้อนรับ / สร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว						C31
3.2 มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยวขาดทักษะในการบริการนักท่องเที่ยว						C32
3.3 ขาดความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่						C33
3.4 การบริการยานพาหนะยังไม่ทั่วถึง						C34

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหา					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
3.5 การบริการการติดต่อสื่อสารยังไม่เหมาะสม						C35
3.6 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลยังไม่เหมาะสม						C36
3.7 ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ)						C37
4. สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว						
4.1 ขาดความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร						C41
4.2 ขาดความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ						C42
4.3 ขาดความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย						C43
4.4 ขาดความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร						C44
4.5 ขาดความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร						C45
4.6 ขาดความโดดเด่นของกิจกรรม						C46
4.7 ขาดความหลากหลายของกิจกรรม						C47
4.8 ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ)						C48

ตอนที่ 4 ความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยว เชียงเกษตร
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความต้องการของท่านเกี่ยวกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1.1 การผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน						
1.1.1 พืชผัก						D111
1.1.2 ไม้ผล						D112
1.1.3 ไม้ดอกไม้ประดับ						D113

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1.1.4 การเลี้ยงสัตว์						D114
1.1.5 อื่น ๆ ระบุ						D115
1.2 การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มาตรฐาน						
1.2.1 การทำให้แห้ง						D121
1.2.2 การดอง / แช่อิ่ม						D122
1.2.3 การเชื่อม						D123
1.2.4 การใช้ความร้อน						D124
1.2.5 อื่น ๆ ระบุ						D125
1.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์						
1.3.1 วัสดุที่ใช้บรรจุภัณฑ์						D131
1.3.2 มาตรฐานบรรจุภัณฑ์						D132
1.3.3 โลโก้						D133
1.3.4 อื่น ๆ ระบุ						D134
1.4 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว						
1.4.1 การแสดงหรือสาธิต						D141
1.4.2 การให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น						D142
1.4.3 การให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน หรือโฮมสเตย์						D143
1.4.4 การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร						D144
1.4.5 การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง						D145
1.4.6 อื่น ๆ ระบุ						D146

2. ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
2.1 บรรยาย						D21
2.2 สาธิต						D22
2.3 ฝึกปฏิบัติ						D23
2.4 ทักษะศึกษา						D24
2.5 อื่น ๆ ระบุ						D25

3. ความต้องการการสนับสนุนในการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นความต้องการ	ระดับของความต้องการ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
3.1 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร						
3.1.1 การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์						D311
3.1.2 การประชาสัมพันธ์ผ่านแอปพลิเคชัน						D312
3.1.3 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์						D313
3.1.4 การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุกระจายเสียง						D314
3.1.5 การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุโทรทัศน์						D315
3.1.6 อื่น ๆ ระบุ						D316
3.2 การสนับสนุนด้านอื่น ๆ						
3.2.1						D321
3.2.2						D322
3.2.3						D323

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.
2.
3.
4.
5.

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว

สำหรับนักท่องเที่ยวน
แบบสอบถามเลขที่.....

แบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์
เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัย และใช้ประโยชน์ในพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน

2. แบบสอบถามการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง (.....) ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

นางสาวฉิรนุช จันทร์โกมล

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ลงในช่อง หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ 1 ชาย 2 หญิง A1
2. อายุ.....ปี (หากเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี) A2
3. สถานภาพ 1 โสด 2 สมรส 3 หม้าย / หย่าร้าง A3
4. ระดับการศึกษา A4
 - 1 ประถมศึกษา 2 มัธยมศึกษาตอนต้น
 - 3 มัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ปวช.
 - 5 ปวส.หรือ อนุปริญญา 6 ปริญญาตรี
 - 7 สูงกว่าปริญญาตรี 8 อื่น ๆ ระบุ
5. ภูมิลำเนา (ภาค) A5
 - 1 เหนือ 2 ตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ตะวันออก
 - 4 ตะวันตก 5 กลาง 6 ใต้
6. อาชีพในปัจจุบัน A6
 - 1 นักเรียน/นักศึกษา 2 เกษตรกร 3 รับจ้างทั่วไป
 - 4 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 5 พนักงานบริษัท 6 รัฐวิสาหกิจ
 - 7 พนักงานราชการ 8 รับราชการ 9 เกษียณอายุ
 - 10 ไม่ประกอบอาชีพ 11 อื่น ๆ (ระบุ).....
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ประมาณ).....บาท A7
8. จำนวนครั้งของการเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่ (รวมครั้งนี้ด้วย).....ครั้ง A8
9. ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 9.1 ท่องเที่ยวพักผ่อน 9.2 ทัศนศึกษา / ดูงาน A91 A92
 - 9.3 อื่น ๆ (ระบุ)..... A93
10. การรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 10.1 วิทยุโทรทัศน์ 10.2 วิทยุกระจายเสียง A101 A102
 - 10.3 หนังสือพิมพ์ 10.4 แผ่นพับ/โบว์ชัวร์ A103 A104
 - 10.5 อินเทอร์เน็ต 10.6 เพื่อน A105 A106
 - 10.7 ญาติ / ครอบครัว 10.8 อื่น ๆ (ระบุ)..... A107 A108

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอ
โพธาราม จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ในช่องทางขวามือตามระดับความพึงพอใจของท่าน

ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับความพึงพอใจ					
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
	1	2	3	4	5	
1. สักยภาพการบริหารจัดการ						
1.1 ผลผลิตทางการเกษตร						B11
1.2 การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ						B12
1.3 การจัดการด้านความปลอดภัย						B13
1.4 การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว อื่น ๆ						B14
1.5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม						B15
1.6 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร						B16
1.7 การประชาสัมพันธ์						B17
1.8 อื่น ๆ ระบุ						B18
2. สักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว						
2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว						B21
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน						B22
2.3 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการ นักท่องเที่ยว						B23
2.4 จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่						B24
2.5 ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับ นักท่องเที่ยว						B25
2.6 ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว						B26
2.7 อื่น ๆ ระบุ						B27

ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับความพึงพอใจ					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	1	2	3	4	5	
3. สักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว						
3.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว						B31
3.2 ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว						B32
3.3 ความหลากหลายของกิจกรรม						B33
3.4 การให้บริการยานพาหนะ						B34
3.5 การให้บริการการติดต่อสื่อสาร						B35
3.6 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูล						B36
3.7 อื่น ๆ ระบุ						B37
4. สักยภาพของแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว						
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตร						B41
4.2 ความโดดเด่นด้านองค์ความรู้เฉพาะ						B42
4.3 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย						B43
4.4 ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์การเกษตร						B44
4.5 ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การเกษตร						B45
4.6 ความโดดเด่นของกิจกรรม						B46
4.7 ความหลากหลายของกิจกรรม						B47
4.8 อื่น ๆ ระบุ						B48

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ต่อไป

1.

- 2.
.....
- 3.
.....
- 4.
.....
- 5.
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ภาคผนวก ค

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

1. นายเสรี มุ่งเมือง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ (เกษตรอำเภอโพธาราม)
สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
2. นายชัยวุฒิ บุรณสมภพ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
3. นางสาวรุ่งฤดี อารีรัตน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวณิรนุช จันทร์โกมล
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 16 เดือนตุลาคม พ.ศ.2531
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (สัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร) มหาวิทยาลัยศิลปากร
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

